



FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 8. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 15. november 2019

Tidspunkt: kl. 9.40

Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Lars Aslan Rasmussen (S), næstformand, Henrik Møller (S), Jens Rohde (V), Søren Egge Rasmussen (EL), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velásquez (EL), Tommy Ahlers (V), Erling Bonnesen (V), Jan E. Jørgensen (V), Ulla Tørnæs (V), Kim Valentin (V), Carsten Kudsk (DF), Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen, udenrigsminister Jeppe Kofod, ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling Mogens Jensen, udviklingsminister Rasmus Prehn, erhvervsminister Simon Kollerup og børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Thiel.

FO Punkt 1. Rådsmøde nr. 3733 (konkurrenceevne – rum- og forskningsdelen) den 29. november 2019

EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren oplyste, at der var otte punkter på hendes del af dagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet den 29. november; to om rummet og seks om forskning.

1. Rådskonklusioner om rumløsning for et bæredygtigt Arktis

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Det andet rumpunkt er vedtagelse af rådskonklusioner om, hvordan rumbaserede løsninger kan bidrage til et bæredygtigt Arktis og understøtte EU's arktiske politik. Punktet forelægges til orientering.

Rådskonklusionerne fremhæver EU's egne rumprogrammer, Copernicus – som handler om jordobservation – samt satellitnavigationssystemerne Galileo og EGNOS, som er helt centrale for at løse udfordringerne i regionen og bidrage til en bæredygtig udvikling.

Med Copernicus kan vi gennem observation af arktiske forhold få værdifuld information om Jorden, som hjælper os med at forstå klimaændringerne. Galileo kan bidrage til en præcis og dermed mere sikker navigation i et udfordrende miljø.

Satellitdækningen i Arktis er ikke optimal, og rådskonklusionerne opfordrer derfor til, at der tages højde for dette, når eksisterende og nye løsninger udvikles.

Rådskonklusionerne anbefaler desuden, at forskning, udvikling og innovation i rum og Arktis bliver fremmet gennem relevante EU-programmer, herunder Horisont Europa.

Regeringen støtter rådskonklusionerne om et bæredygtigt Arktis og er enig i, at rumbaseret infrastruktur spiller en væsentlig rolle i opnåelsen af dette. Det er desuden et vigtigt redskab til monitorering af klimaforandringer.

Regeringen finder det vigtigt, at der i udviklingen af rumbaserede løsninger også tages højde for brugerbehov, og at løsningerne kan bidrage til at styrke den stadigt stigende digitaliserede borgerkontakt og økonomi samt understøtte en bæredygtig udvikling i de arktiske samfund.

2. Bæredygtig brug af rummet

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 5)

Uddannelses- og forskningsministeren: Det forventes, at formandskabet inviterer til en drøftelse om bæredygtig udnyttelse af det ydre rum. Punktet forelægges til orientering.

Formandskabet ønsker en drøftelse af, hvilke foranstaltninger EU bør træffe for at fremme rumsektorens evne til at skabe spinoffeffekter og en kobling til andre sektorer. Særlig med hensyn til digital transformation og klima og derved fremme bæredygtig vækst og fornyelse. Ligeledes ønskes det drøftet, hvordan bæredygtighed sikres som et vigtigt element i den europæiske rumpolitik. Endelig ønsker formandskabet at drøfte, hvorvidt Europa bør være førende inden for bæredygtig brug af rummet, og om EU bør have en aktiv rolle i at fremme dette globalt.

Det er vigtigt at drøfte bæredygtighed i rummet, fordi vi på globalt plan udnytter rummet mere og mere og sender flere satellitter i omløb. Når en satellit ophører med at virke, forbliver den i omløb, hvilket betyder, at mængden af rumskrot stiger. Flere genstande i rummet øger risikoen for kollisioner og kan udgøre en fare for driften af de virksomme satellitter.

Regeringen støtter denne drøftelse og bakker formandskabet op i, at emnet kommer på dagsordenen.

Jens Rohde spurgte, om der skulle flere penge til for at imødekomme de udfordringer, som ministeren nævnte – mere end de 10 mia. euro, som Galileo-projektet var budgetteret til?

Uddannelses- og forskningsministeren svarede, at der umiddelbart ikke skulle findes flere midler end dem, der allerede var lagt op til.

FO 3. Forslag til forordning om det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) (omarbejdning) og forslag til den strategiske innovationsdagsorden for EIT

- *Delvis generel indstilling (EIT forordningen)*
- *Fremskridtsrapport (Den strategiske innovationsdagsorden)*

KOM (2019) 0330 og KOM (2019) 0331

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 7)

EUU alm. del (19) – bilag 26 (udvalgsmødereferat side 127, senest behandlet under pkt. siden sidst 20/9-19)

Uddannelses- og forskningsministeren: Punktet forlægges til forhandlingsoplæg. Forslaget om EIT indeholder to dele: dels en forordning om EIT, dels et forslag til EIT's strategiske Innovationsdagsorden.

EIT-forordningen fastlægger de overordnede rammer for EIT, mens EIT's strategiske Innovationsdagsorden fastlægger EIT's prioriterede områder og langtidsstrategi samt de finansielle behov.

I perioden 2021-2027 foreslås EIT finansieret gennem det kommende rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa. Kommissionen foreslår, at der for perioden 2021-2027 afsættes 3 mia. euro til EIT.

Kommissionen har foreslået at gøre den nye EIT-forordning tidsneutral, således at det i slutningen af hver flerårige finansielle ramme i princippet ikke vil være nødvendigt med ændringer – eller kun vil være nødvendigt med minimale ændringer – af forordningen.

Formål og instrumenter

EIT har til formål at imødegå store samfundsudfordringer ved at forbedre EU's innovationskapacitet. Det skal ske gennem integrering af videntrekanten – uddannelse, forskning og innovation.

EIT's primære instrument er de større offentlig-private partnerskaber "viden- og innovationsfællesskaber" – også kaldet KIC'er.

Hver KIC har til opgave at etablere uddannelsesprogrammer og innovationsprojekter samt understøtte, at uddannelse og forskningsresultater omsættes til innovative produkter og nye virksomheder. En KIC etableres som en selvstændig juridisk enhed med en bestyrelse og en direktør.

Det har dog vist sig, at der er udfordringer med at få KIC'erne til at virke efter hensigten. Dels har det vist sig vanskeligt for dem at tiltrække den forventede eksterne finansiering, og dels er der behov for mere viden om effekten af de otte allerede etablerede KIC'er.

For at få løst de udfordringer, der er med KIC'erne, og for at kunne følge dem tættere, har Danmark sammen med en række andre lande arbejdet for at styrke monitoreringen og evalueringen af KIC'erne samt styrke medlemsstaternes muligheder for at påvirke væsentlige beslutninger, der tages i EIT.

FO Regeringen er overordnet positiv over for formålet med EIT og dets primære instrument, KIC'erne. Det er en stærk prioritet for regeringen at skabe øget sammenhæng mellem forskning, uddannelse og innovation i EU-samarbejdet.

Regeringen lægger stor vægt på, at der ikke etableres nye KIC'er, før de allerede etablerede KIC'er viser en effekt, der står mål med de anvendte ressourcer.

Med en vedtagelse af denne forordningen giver vi EIT mulighed for at vise, at KIC'erne kan komme til at virke. Men vi vil gerne forbeholde os ret til at drøfte EIT igen. Derfor lægger regeringens stor vægt på, at EIT-forordningen ikke gøres tidsneutral.

I sidste ende vil regeringen kunne støtte et forslag, der kan samle et flertal i Rådet.

Søren Søndergaard spurgte, hvorfor regeringen ikke lagde afgørende vægt på, at forordningen ikke blev gjort tidsneutral. Skyldtes det, at regeringen som sædvanlig ikke ville lægge afgørende vægt på noget som helst, for så kunne man ikke forhandle?

Uddannelses- og forskningsministeren svarede Søren Søndergaard, at præcis ligesom øvelsen i Danmark var at få koblet de tre dele tættere sammen, var det også den europæiske løsning. Derfor støttede regeringen grundlæggende forsøget med KIC'er. Dog havde man en vis bekymring om, hvorvidt de reelt kom til at virke, så man ønskede ikke at flere blev oprettet, før man var sikre på effekten. Sagen ville blive bragt op igen.

Jan E. Jørgensen bakkede på Venstres vegne op om forhandlingsoplægget.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten havde udtalt sig imod det.

FO 4. Afgørelse om oprettelse af et europæisk fællesforetagende for ITER

– *Delvis generel indstilling*

KOM (2018) 0445

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 15)

EUU alm. del (19) – bilag 26 (udvalgsmødereferat side 125, senest behandlet under pkt. siden sidst 20/9-19)

Uddannelses- og forskningsministeren: ITER er et stort internationalt forskningsprojekt om fusionsenergi. Jeg nævnte det ligeledes, sidst jeg var her. Punktet forlægges til forhandlingsoplæg.

Rådsafgørelsen er en retsakt under den flerårige finansielle ramme med hjemmel i Euratomtraktatens artikel 47. Vedtagelse af forslaget kræver enstemmighed i Rådet. Europa-Parlamentet er på grund af hjemmelgrundlaget ikke medlovgiver.

ITER's målsætning

Både Uddannelses- og Forskningsudvalget og Europaudvalget er blevet orienteret om status over ITER flere gange de seneste år. Lad mig kort opsummere, hvad projektet går ud på.

ITER er verdens største internationale grundforskningsprojekt og eksperiment. Det går ud på at bygge et fusionsreaktoranlæg, som har til formål at undersøge, om det er videnskabeligt og teknologisk muligt at udnytte fusionsenergi som en fremtidig bæredygtig og ren energikilde. Anlægget skal danne baggrund for udviklingen af en demonstrationsreaktor – en slags prototype – for et fremtidigt kommercielt fusionskraftværk.

Da de vigtigste grundkomponenter i fusionsprocessen er brint og ilt, er der i princippet tale om en utømmelig, grøn energikilde.

Grundlæggende forsøger ITER at kopiere processerne i Solen i en kontrolleret proces, hvor flydende plasma varmes op over 150 millioner grader. En uhyre kompliceret proces. ITER skal samles af mere end 10 millioner komponenter, der for størstedelens vedkommende skal udvikles, designes og konstrueres specielt til formålet af universiteter og forskningsinstitutioner.

Rådsafgørelsen

Selve rådsafgørelsen er en ændring af beslutning 2007/198/Euratom om ITER. Afgørelsen vil dermed fra 2021 udgøre den grundlæggende retsakt under den næste flerårige finansielle ramme, og den vil være grundlaget for EU's årlige bidrag til ITER i perioden 2021-2027.

Desuden omfatter afgørelsen de administrative udgifter for Kommissionen i forbindelse med Fusion for Energy, som er EU's agentur for ITER, ITER-organisationen, den bredere strategi og andre relevante aktiviteter i perioden 2021-2027.

Der foreslås afsat 6,1 mia. EUR til ITER fra 2021-2027. Ifølge ITER-aftalen vil projektet i første omgang strække sig over 35 år – det vil sige frem til 2042.

Forhandlingerne

Forhandlingerne om forslaget har været relativt udramatiske, og i den endelige tekst er der kun foretaget mindre justeringer af Kommissionens oprindelige forslag.

Den største knast vedrører spørgsmålet om, hvorvidt budgettet til ITER skal tælle 100 pct. med i EU's 25 procentsmålsætning – altså det forhold, at 25 pct. af det samlede EU-budget skal gå til grønne tiltag. Nogle lande mener, at ITER ikke adresserer klimamålene på kort eller mellem-lang sigt, men kun på lang sigt, hvorfor ITER ikke skal tælles med i forhold til opfyldelsen af klimamålene i perioden 2021-27. Andre lande mener, at målet med ITER-projektet er at udvikle fusionsenergi som en bæredygtig energikilde, der kan bidrage til lavemission, hvorfor ITER skal tælles med i forhold til opfyldelsen af klimamålene i den kommende MMF for perioden 2021-27.

- FO** Regeringen støtter fortsat op om ITER-samarbejdet. ITER har et stort potentiale i forhold til at udvikle fusionsenergi som en bæredygtig, ren energikilde. Kommissionens ITER-forslag er fornuftigt, og regeringen støtter forslaget til en delvis generel indstilling.

Regeringen forholder sig fleksibelt i spørgsmålet om, hvorvidt budgettet for ITER teknisk opgøres til at bidrage 100 procent til opgørelsen af klimaudgifter i den samlede flerårige finansielle ramme.

Desuden lægger regeringen også i denne sag vægt på, at drøftelser ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme.

Jens Rohde syntes, at det var en lidt speget sag – ikke mindst, om projektet skulle indgå i regnskabet for CO₂-reduktion. Teknologiens virkeliggørelse var blevet skubbet flere gange – senest til 2042. Man skal bruge ekstremt meget energi på at få søsat fusionsteknologi, så det virkede for optimistisk, at man ville lade det indgå i klimaregnskabet. Derfor skulle Danmark ikke forholde sig fleksibelt, snarere restriktivt. Var det korrekt, at et projekt, der bl.a. involverede Massachusetts Institute of Technology, inden for 10-15 år ville have fusionsreaktorer klar, der ville overhale ITER-projektet indenom? Vil ministeren spørge ind til det projekt i Rådet? Hvad lå der i det, som regeringen kaldte en fleksibel holdning? Og ville regeringen ikke overveje, om det mon ikke var en tilsnigelse af sige, at projektet ville have en positiv effekt i 2042?

Søren Søndergaard ville gerne vide, hvorfor regeringen indtog en fleksibel holdning til, om ITER-projektet kunne regnes med i klimaregnskabet. Det var trods alt stadig meget usikkert, om det ville have en positiv effekt. Var der positive sideeffekter ved projektet allerede nu, eller gik man frem mod ét eneste mål, og nåede man ikke det, havde man arbejdet forgæves?

Uddannelses- og forskningsministeren sagde, at der kunne være mange holdning til ITER-projektet – også, hvordan man skulle regne det ind i et klimaregnskab. Regeringen forholdt sig fleksibelt til at regne det med. Man regnede grundforskning med, men der var lange udsigter for det endelige mål. Ministeren kunne ikke svare Jens Rohde på, om projektet ville blive overhalet indenom, eller om der ville være gevinster ved det inden 2042, men det var vigtigt for EU at forholde sig til projektets status. Europaudvalget kunne overveje en tur til Frankrig for at se projektet; 62 pct. var nu færdigbygget.

Jens Rohde havde forståelse for, at ministeren ikke kendte svarene på hans spørgsmål – det var et stort projekt med lange perspektiver. Netop derfor burde regeringen i Rådet indtage en meget restriktiv holdning til, hvorvidt det kunne indgå i klimaregnskabet. Og regeringen burde som sagt også interessere sig for det sideløbende projekt, der måske ville overhale ITER. Han støttede forhandlingsoplægget om at forhandle i sagen.

Søren Søndergaard havde egentlig forberedt sig på at sige ja til forhandlingsoplægget. Han håbede, at ministeren ville være imødekommende over for Jens Rohdes anbefalinger. Projektet var blevet udskudt flere gange, og ministeren burde finde det bekymrende, at blev det udskudt én gang mere, ville det i lyset af målsætningen om klimaneutralitet i 2050 være ligegyldigt – eller vurderes som et erhvervsprojekt, ikke et klimaprojekt.

Jan E. Jørgensen henviste til den tekniske gennemgang, som udvalget havde fået tidligere på dagen. Her blev det oplyst, at hvis anlægget kommer op at køre, vil en dansker kunne få dækket et helt livs elforbrug med omkring 25 gram af stoffet lithium og 215 liter vand. Affaldsproduktet bliver 2 kilo helium, som er helt uskadeligt. Der var altså nogle fantastiske perspektiver i det, man ikke skulle glemme. Venstre bakkede op om forhandlingsoplægget.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Socialistisk Folkeparti havde ytret sig imod det [Socialistisk Folkeparti havde tilkendegivet deres holdning inden mødet].

FO 5. Forslag til forordning om oprettelse af Euratom

– *Delvis generel indstilling*

KOM (2018) 0437

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 20)

EUU alm. del (19) – bilag 26 (udvalgsmødereferat side 126, senest behandlet under pkt. siden sidst 20/9-19)

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg fortalte jer kort om det sidst, jeg var her, og nu vil jeg forelægge punktet til forhandlingsoplæg.

Euratom programmet har følgende tre hovedområder:

- fusionsforskning og udvikling,
- fissionsforskning, sikkerhed og strålingsbeskyttelse og
- forskning, der gennemføres af Det Fælles Forskningscenter.

Kommissionen foreslår at afsætte 2,4 mia. euro til programmet i perioden 2021-2027. Programmet har fokus på centrale områder af kerneenergiens forskellige anvendelser i Europa. Det handler om at mindske sikkerheds- og sikringsrelaterede risici og støtte udviklingen af sikrere nuklear teknologi og optimal strålingsbeskyttelse.

Forskningen i strålingsbeskyttelse har skabt forbedringer inden for medicinsk teknologi, som kommer mange borgere til gode. Denne forskning kan nu føre til forbedringer i andre sektorer såsom industri, landbrug, miljø og sikkerhed.

FO Regeringen støtter vedtagelsen af forslaget. Generelt støtter regeringen forskning i fusionsenergi. Hvad angår fissionsforskningen, mener regeringen, at budgetmidlerne bør fokuseres på sikkerhed og affaldshåndtering i forbindelse med eksisterende reaktorer samt strålingsbeskyttelse. Dog kan nuklearforskning og teknologi rettet mod medicinsk anvendelse fortsat støttes.

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende forslaget ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

Jan E. Jørgensen bakkede op om forhandlingsoplægget.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Alternativet havde ytret sig imod det [Socialistisk Folkeparti og Alternativet havde tilkendegivet deres holdning inden mødet].

6. Anneks IV til Horisont Europa forordningen (synergier)

– *Delvis generel indstilling*

KOM (2018) 0435

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 27)

EUU alm. del (181) – bilag 285 (udvalgsmødereferat side 377 FO,

forhandlingsoplæg vedr. det samlede Horisont Europa forslag forelagt EUU
23/11-18)

Uddannelses- og forskningsministeren: Det handler om synergier mellem Horisont Europa og andre programmer. Som I måske husker, var der en politisk drøftelse af emnet på seneste rådsmøde i september. Derfor har I hørt om emnet tidligere. Som jeg nævnte sidst, er regeringen positiv over for mulighederne for øget indholdsmæssig synergi mellem de forskellige programmer.

I marts 2019 indgik Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet en delvis politisk aftale om det kommende rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa. Enkelte dele af Horisont Europa forslaget var ikke omfattet af aftalen herunder bilaget om synergier.

Der blev forelagt forhandlingsoplæg på hele Horisont Europa i november sidste år, og derfor vil jeg nu orientere jer om, at dette punkt skal vedtages, og at regeringen støtter vedtagelsen – på baggrund af mandatet fra november 2018.

Regeringen lægger vægt på, at synergier mellem EU-programmer ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF) for perioden 2021-2027.

7. Betragtninger til Horisont Europa-forordningen

– *Delvis generel indstilling*

KOM (2018) 0435

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 30)

EUU alm. del (181) – bilag 285 (udvalgsmødereferat side 377 FO,

forhandlingsoplæg vedr. det samlede Horisont Europa forslag forelagt EEU 23/11-18)

Uddannelses- og forskningsministeren: Som nævnt er der forelagt forhandlingsoplæg for hele Horisont Europa, og jeg forelægger derfor sagen til orientering.

Formålet med betragtningerne er at beskrive og begrunde de væsentligste bestemmelser og ændringer i selve forordningen. Der er i alt 54 betragtninger til Horisont Europa, heraf indgik de 18 i den delvise politiske aftale med Parlamentet. De betragtninger, der indgik i aftalen, handler fortrinsvis om mere ligelig deltagelse i programmet fra alle medlemsstater (det, man kalder widening) og Det Europæiske Innovationsråd.

Samlet set støtter regeringen vedtagelsen af betragtningerne.

8. Rådskonklusioner om den opdaterede bioøkonomiske strategi

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3733 – bilag 2 (samlenotat side 32)

Uddannelses- og forskningsministeren: Regeringen bakker op om de finske ambitioner om at sætte den bioøkonomiske strategi på dagsordenen. Med en stor og effektiv fødevareresektor har Danmark interesse i, at EU fastholder fokus på bioøkonomi, og at bioøkonomi kobles tæt til klima, miljø, energi, den fælles landbrugspolitik og dagsordenen for cirkulær økonomi.

For regeringen er det centralt, at rådskonklusionerne understøtter omstillingen til et klimaneutralt EU senest i 2050 med henblik på opfyldelse af Parisaftalen og verdensmålene.

Regeringen støtter rådskonklusionerne.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3729 (almindelige anliggender) den 19. november 2019

EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren oplyste, at alle punkter var til orientering. Man afventede stadig den nye kommissions tiltrædelse, formentlig den 1. december. Brexit var p.t på et lavere blus, mens man afventede parlamentsvalget i Storbritannien. Men der var flere andre store sager på dagsordenen. For det første var der forhandlingerne om den fremtidige flerårige finansielle ramme (MFF), hvor de overordnede tal formentlig snart ville komme på bordet. For det andet var der forberedelsen af Det Europæiske Råd i december, hvor MFF og klima var på dagsordenen. Og for det tredje den årlige dialog om retsstatsprincippet. Status over udvidelsesprocessen ville også blive diskuteret.

1. MFF 2021-2027

– *Orientering*

Rådsmøde 3729 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2018) 0321 – bilag 4 (udkast til forhandlingsramme (forhandlingsboksen)

EUU alm. del (181) - svar på spm. 186 om EU's nuværende regler for loftet over medlemsstaternes betalinger til EU, fra finansministeren

EUU alm. del (181) - svar på spm. 187 om, hvilke pengereserver, herunder betegnelse/kategori for reserven, som Kommissionen ønsker at oprette, fra finansministeren

EUU alm. del (181) - svar på spm. 188 om, hvilke positioner der har dannet sig i forbindelse med forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme, fra finansministeren

EUU alm. del (181) - svar på spm. 189 om, hvorvidt ministeren er enig med Radikale Venstres EU-parlamentariker, Morten Helveg Petersens udtalelser i "Dansk EU-bidrag risikerer at stige med milliarder", fra finansministeren

EU-note (17) – E 27 (EU-note af 8/5-18 om den flerårige finansielle ramme 2021-2027)

EUU alm. del (19) – bilag 12 (udvalgsmødereferat side 79, senest behandlet i EUU 13/9-19)

Udenrigsministeren Som jeg nævnte under min forelæggelse her i udvalget den 11. oktober, bevæger forhandlingerne om den fremtidige flerårige finansielle ramme (MFF) sig ind i en fase nu, hvor vi – forhåbentlig – snart får konkrete tal på bordet.

Det fremgår af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i oktober, at formandskabet har til opgave at præsentere en forhandlingsboks med tal inden Det Europæiske Råd i december. På topmødet forventer jeg derfor en substantiel drøftelse af udgiftsniveauet i den kommende MFF.

Men der er ikke længere nogen, der regner med, at en aftale er mulig i år. EU's budgetkommissær har udtalt, at han forventer, at en aftale kan indgås i februar eller marts næste år.

Jeg tror, at alle er enige om, at det er komplekse forhandlinger. Og forhandlingerne er kun blevet endnu mere vanskelige på grund af udskiftningerne på topposterne i EU og ikke mindst Brexit, som har lagt beslag på meget af den politiske opmærksomhed. Det vil derudover formentlig kræve flere omgange af hårde realitetsforhandlinger i Det Europæiske Råd, før der kan nås en endelig aftale.

Drøftelserne i Det Europæiske Råd i oktober viste også, at medlemslandene stadig er et godt stykke fra hinanden. Der er fortsat uenighed om de store linjer i form af overordnet udgiftsniveau og fordelingen mellem de store udgiftsområder som landbrugspolitik og samhørighed over for mere moderne politikområder som klima, migration og forskning. Derudover er der spørgsmålet om rabatter, som for nylig er kommet under nye angreb fra en række medlemslande. Dertil kommer konditionaliteter som retsstatsinstrumentet.

Vi arbejder fra dansk side hårdt for, at vi sammen kan finde en god aftale. Det er vigtigere, end at det går stærkt. Det er trods alt EU's fremtidige prioriteter, det handler om.

Nu ser vi frem mod, at formandskabet præsenterer en ny forhandlingsboks, hvor der også vil være beløbsangivelser. Det er vigtigt for at skabe fremdrift i forhandlingerne.

2. Forberedelse af Det Europæiske Råd 12.-13. december 2019 (udkast til kommenteret dagsorden)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3729 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Det Europæiske Råd 12-13/12-19 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Det er som udgangspunkt det sidste topmøde under det finske formandskab. Derfor vil finnerne som nævnt forsøge at skabe fremdrift i drøftelserne af MFF. Et andet emne, hvor det finske formandskab vil forsøge at skabe fremdrift, er klimaområdet. Det Europæiske Råd besluttede i oktober, at det vil sætte den politiske retning for EU's langsigtede klimastrategi på topmødet i december. To af de centrale spørgsmål vedrører klimaneutralitet i 2050 og mere ambitiøse reduktionsmål for 2030.

Jeg forventer, at Rådet for Almindelige Anliggender vil tage den kommenterede dagsorden til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet for almindelige anliggender den 10. december.

Dagsordenen er forsat under overvejelse, og flere emner kan komme til frem mod topmødet i december.

3. Styrkelse af retsstatsprincippet – udveksling af synspunkter med direktøren for Agenturet for Grundlæggende Rettigheder (FRA) og evaluering af rådets årlige dialog om retsstatsprincippet

– *Udveksling af synspunkter/rådskonklusioner*

Rådsmøde 3729 – bilag 1 (samlenotat side 20)

EUU alm. del (181) – bilag 138 (udvalgsmødereferat side 173, Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet forelagt EUU 2/11-18)

Udenrigsministeren: Her forventer jeg for det første en generel udveksling af synspunkter med direktøren for Agenturet for Grundlæggende Rettigheder. Derudover er det planen, at Rådet skal evaluere sin årlige dialog om retsstatsprincippet.

Den årlige dialog blev indført i 2014 på bl.a. dansk initiativ. Siden da har dialogen i praksis taget form af tematiske drøftelser. De har bl.a. handlet om retsstatsproblematikker i en digital tidsalder og tillid til offentlige institutioner.

Dialogen blev første gang evalueret i 2016. Det blev dengang besluttet, at dialogen skulle evalueres igen i november 2019. Og det er altså den øvelse, vi skal igennem på det kommende rådsmøde.

Fra dansk side vil vi gøre det klart, at vi ønsker at styrke den årlige dialog ved at gøre den mere relevant og målrettet. Der er i regeringens optik brug for, at vi kommer et spadestik dybere og drøfter de konkrete retsstatsudfordringer, som vi desværre oplever i EU.

Vi vil derfor arbejde for, at Rådet fremadrettet – i stedet for de tematiske drøftelser – bruger dialogen til at gøre status over retsstatssituationen i EU og i medlemsstaterne. På den måde kan dialogen forhåbentlig være med til at forebygge, at medlemsstater kommer på kant med retsstatsprincippet.

Jeg vil dog ikke lægge skjul på, at der er enkelte medlemsstater, som formentlig vil forsøge at modarbejde en styrkelse af dialogen – og som især være imod at flytte fokus til den generelle retsstatssituation i unionen. Det betyder, at det kan blive vanskeligt at finde den fornødne enighed om tilstrækkeligt ambitiøse rådskonklusioner. Fra dansk side vil vi derfor først og fremmest lægge vægt på at undgå en svækkelse af dialogen.

Formanden ville gerne vide, hvad der var kommet ud af de tidligere års drøftelser. Regeringen siger, at man ville undgå en svækkelse af dialogen, så hvad var så styrken i og resultatet af den? Det Økonomiske og Sociale Udvalg havde præsenteret en landerapport, der viste væsentlige problemer i visse lande, bl.a. med falske civilsamfundsorganisationer. Hvordan fulgte man op på det fra Rådets side?

Udenrigsministeren svarede, at de årlige tematiske drøftelser havde været nyttige og med til at skabe opmærksomhed om vigtige emner, men også ofte abstrakte. Derfor mente regeringen, at

det ville skabe større merværdi at fokusere på den generelle retsstatssituation i EU og de konkrete udfordringer, man oplevede. Han kendte ikke den rapport, som formanden nævnte, men han ville se læse den.

4. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen – status

– *Politisk drøftelse*

KOM (2019) 0260

Rådsmøde 3729 – bilag 1 (samlenotat side 20)

EUU alm. del (11) – bilag 320 (udvalgsmødereferat side 406 FO, forhandlingslæg vedr. FYROM forelagt EUU 30/11-11)

EUU alm. del (17) – bilag 969 (udvalgsmødereferat side 1132, forhandlingsoplæg Albanien forelagt 20/6-18)

Udenrigsministeren: Det næste punkt, jeg vil forelægge, handler om status over udvidelsen. Som bekendt kunne der hverken på rådsmødet den 15. oktober eller på Det Europæiske Råds møde den 17.-18. oktober opnås enighed om indledning af optagelsesforhandlinger med Albanien og Nordmakedonien.

Det blev så besluttet at se på sagen igen inden det Vestbalkantopmøde, der skal afholdes i Zagreb til maj næste år.

Mange medlemslande er stærkt utilfredse med, at der ikke sidste måned kunne opnås enighed om indledning af forhandlingsåbning med Albanien og Nordmakedonien. Men situationen er jo uændret i forhold til sidste måned: En række andre lande er fortsat skeptiske, særligt i forhold til Albanien, og ét land kunne slet ikke støtte indledning af optagelsesforhandlinger med nogen af de to lande.

Der er medlemslande, som fortsat insisterer på at koble en beslutning for Albanien og Nordmakedonien. Derfor ser situationen lige nu ret fastlåst ud. Vi mener, at en kobling er i modstrid med den meritbaserede tilgang til udvidelsen. Det gør mange andre lande også, men heller ikke det er der altså enighed om.

Det er derfor sandsynligt, at drøftelsen primært vil give nogle lande en anledning til at lufte deres utilfredshed med, at det ikke sidste måned lykkedes at indlede nye optagelsesforhandlinger. Det har jo skabt en del polemik – også herhjemme. Jeg håber dog, at medlemslandene vil se fremad og forholde sig konstruktivt til, hvordan man kan sikre en ansvarlig, meritbaseret udvidelsesproces fremover.

Et medlemsland har fremlagt nogle tanker om, hvordan man kan reformere EU's udvidelsespolitik, som det kan være nyttigt at få en første drøftelse af. Det er dog usikkert, om det kan ske allerede her i november.

Regeringen vil tage aktiv del i de drøftelser, der måtte komme om en revision af EU's udvidelsespolitik.

Søren Søndergaard var uforstående over for regeringens politik. Han forstod også på statsministeren, at man ikke ville kæde Nordmakedonien og Albanien sammen i én proces; konklusionen blev alligevel, at man afviste begge lande. Hvad skulle der til for at få regeringen til at støtte indledningen af forhandlinger med Nordmakedonien?

Jan E. Jørgensen mente, at om end det måske ikke var hensigtsmæssigt at starte forhandlinger nu, var den bastante afvisning fra dansk side ikke noget, han var stolt af. Ikke alle lande i Østeuropa var kommet lige gnidningsfrit igennem skiftet fra et kommunistisk diktatur til en retsstat, men alternativet til den udvikling ville have været så meget værre. Nu slukkede man håbet i de to lande om at komme med i det gode selskab. Statsministeren sagde, at man kunne finde andre måder at samarbejde på, men det var jo ikke det samme. Han så frem til en mere dybdegående redegørelse fra udenrigsministeren om den lunkne danske holdning.

Udenrigsministeren svarede Søren Søndergaard og Jan E. Jørgensen, at det europæiske perspektiv stadig stod klart for landene. Det var vigtigt at understrege. Men det var også vigtigt at sige, at regeringen havde en meritbaseret tilgang til et start for optagelsesforhandlinger: Kandidatlandene skal leve op til nogle meritter inden for bekæmpelse af korruption, reformer etc. Der var noget ulogisk i at koble Albanien og Nordmakedonien sammen i en proces, når de lande ikke var nået lige langt. Det forekom derfor regeringen mest fornuftigt at sige, at man EU kunne starte optagelsesforhandlinger med Nordmakedonien, men at Albanien ikke var klar. Nogle EU-lande koblede de to lande sammen, og der var skulle være enighed, var sagen nu strandet, hvor den lå nu. Så man på fremskridtsrapporterne for de to lande, var mange krav opfyldt, men der var også mange, der ikke var det: krav til at sikre retsstatsprincipper, bekæmpelse af korruption etc. Hvis det ikke blev meldt ud, at kravene var alvorligt ment, ville man gøre landene, deres befolkninger og det europæiske samarbejde en bjørnetjeneste. Ministeren satte ikke spørgsmålstegn ved Jan E. Jørgensens bemærkning om, at der var blevet skabt mere demokrati efter den kolde krigs ophør, og at det var godt for stabiliteten og sikkerheden. Men der var også udfordringer såsom at sikre at demokrati og retsstatsprincipper bliver ordentligt forankret.

Jan E. Jørgensen var positivt indstillet over for, at Nordmakedonien og Albanien ikke behøvede at være koblet sammen, og han var enig i, at Nordmakedonien var længere i processen end Albanien. Men han oplevede udenrigsministeren som mere positiv i sin retorik end statsministeren: Nordmakedonien kunne man godt begynde optagelsesforhandlinger med nu, men så skulle det nok vente med Albanien. Hans tolkning af statsministerens udsagn var derimod, at for Albanien var et EU-medlemskab nok ikke svaret; der var andre samarbejdsformer. Det var det samme som at sige, at Albanien kunne glemme medlemskab. Der skulle være lys for enden af tunnelen, om end tunnelen for Albanien måtte være længere end den for Nordmakedonien. Ellers sendte man de lande i armene på Putin, Erdogan eller andre.

Søren Søndergaard havde også tolket udenrigsministerens bemærkninger i retning af, at regeringen var åben over for Nordmakedoniens ansøgning. Man skulle ikke bare sig ja til en optagelsesproces, men man måtte give de lande et perspektiv, så ikke kinesere, russere eller

tyrkere tog over. Der var ikke meget tid at løbe på, så han forstod ikke, hvorfor man tog det så roligt og lod, som om man havde alverdens tid til rådighed.

Udenrigsministeren bekræftede, at landene havde et europæisk perspektiv. Det var vigtigt, at man fra dansk side var med til at skabe stabilitet og fremme reformer i landene. At de havde status af kandidatlande var ét redskab, men ikke det eneste. Kandidatlandene skulle leve op til andre former for samarbejde ud over processen for kandidatlande for at fastholde deres engagement i Europa. Man skulle ikke forcere processen eller undgå at basere den på meritter af frygt for, at lande uden for Europa prøvede at udøve deres indflydelse. Det ville ministeren advare imod. Regeringen holdt fast i en meritbaseret tilgang, og hvis der var enighed blandt landene, var regeringen klar til at starte optagelsesforhandlinger med Nordmakedonien. Albanien stod et helt andet sted, som også Kommissionens fremskridtsrapport viste.

5. Kommissionens fremskridtsrapporter vedrørende mekanismen for samarbejde og kontrol for Bulgarien og Rumænien (CVM-mekanismen)

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. november 2019, men forventet sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner*

KOM (2019) 0498 og KOM (2019) 0499

Rådsmøde 3729 – bilag 1 (samlenotat side 25)

Udenrigsministeren: Til sidst vil jeg orientere udvalget om en sag, som ikke er på dagsordenen for selve rådsmødet: Kommissionens såkaldte CVM-rapporter om Bulgarien og Rumænien.

Mekanismen for samarbejde og kontrol – CVM-mekanismen – blev etableret, da Bulgarien og Rumænien tiltrådte EU i 2007. Mekanismen skal monitorere udviklingen i landene, hvad angår reform af retsvæsenet, bekæmpelse af korruption og – for Bulgariens vedkommende – organiseret kriminalitet. Konkret blev der fastsat en række benchmarks, som de to lande skal opfylde.

I praksis fungerer CVM ved, at Kommissionen følger og bistår landene med at opfylde deres benchmarks – bl.a. gennem jævnlige besøg. Ca. én gang om året præsenterer Kommissionen rapporter om udviklingen i begge lande.

Det særlige ved dette års CVM-rapporter er, at Kommissionen nu lægger op til at ophæve mekanismen for Bulgarien. Det gør Kommissionen med henvisning til, at Bulgarien – i modsætning til Rumænien – nu på tilfredsstillende vis har opfyldt alle anbefalingerne under sine CVM-benchmarks.

Det er vigtigt for mig her at understrege, at det alene er Kommissionen, der kan beslutte, om mekanismen skal ophæves. Inden Kommissionen eventuelt træffer den beslutning, skal den dog tage Rådets position i betragtning. Det sker ved, at vi i Rådet vedtager Rådskonklusioner om Kommissionens CVM-rapporter.

Grundlæggende er regeringens holdning, at CVM-mekanismen skal fastholdes for begge lande, indtil alle benchmarks er opfyldt på holdbar og uomgængelig vis.

I Rumænien er udviklingen desværre gået i den forkerte retning de seneste år. Der er derfor ingen tvivl om, at CVM-mekanismen skal fastholdes her. Og der er ikke nogen, som argumenterer for andet.

Hvad angår Bulgarien, glæder regeringen sig over de fremskridt, som rapporten konstaterer. Det er dog bekymrende, at rapporten – som en del af grundlaget for at foreslå at ophæve

ve CVM – fremhæver en række bulgarske tilsagn om at gennemføre yderligere tiltag for at fremme den positive udvikling.

I lyset heraf er det i regeringens optik – også for Bulgariens vedkommende – for tidligt at afslutte CVM-mekanismen. Regeringen mener, at de bulgarske fremskridt først må konsolideres. Så kan vi ophæve CVM-mekanismen på et senere tidspunkt, når og hvis fremskridtene rent faktisk er blevet cementerede.

Regeringen arbejder derfor for, at der vedtages rådskonklusioner, der opfordrer til at fastholde mekanismen for begge lande.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3730 (udenrigsanliggender - handel) den 21. november 2019
EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Rådsmødet er min første lejlighed til at drøfte handelspolitik med EU-kollegerne og her i Europaudvalget. Jeg vil derfor kort præsentere regeringens handelspolitiske pejlemærker.

Udgangspunktet er, at vores velfærd er afhængig af international handel og åbne markeder. Derfor skal vi holde fast i, at fundamentet for verdenshandlen er WTO-reglerne og de bilaterale frihandelsaftaler, EU har indgået på grundlag heraf. EU skal være bannerfører for multilateral regelbaseret handel og modgå protektionisme og unilateralisme. Men vi må erkende, at handelspolitikken er udfordret: WTO-reglerne halter bagefter i forhold til eksempelvis digital handel, og de passer dårligt til Kinas økonomiske model. Dertil kommer klimaudfordringerne, som handelspolitikken også skal bidrage til at løse. Og EU's handelspolitiske værktøjskasse skal have et eftersyn for at sikre, at europæiske interesser kan forsvares i en verden med mindre respekt for regler.

Så der er brug for nytænkning. Derfor lancerede jeg den 29. oktober et nyt handelspolitisk forum, der samler et bredt udsnit af danske erhvervsorganisationer, fagforeninger og civilsamfundsrepræsentanter. Over det næste halve år skal forummet drøfte og komme med indspil til, hvordan Danmark kan bidrage til via EU's handelspolitik at imødegå udfordringerne. Særligt fokus vil være på bæredygtighed og fairness, som efter min mening er afgørende hensyn for troværdighed i handelspolitikken – og dermed også fortsat opbakning i den danske befolkning.

Så når EU udfordres af protektionistiske kræfter både internt og udefra, må vi ikke forfalde til de metoder, vi kritiserer andre for at bruge. Vi skal holde fast i åbne markeder og fælles interesser. EU må være pragmatisk og konstruktiv – men også klar til at forsvare fælles værdier og økonomiske interesser. I den sammenhæng er det helt afgørende, at vi taler med én stemme over for samhandelspartnere som USA og Kina.

På den baggrund vil jeg nu redegøre for punkterne på rådsmødets dagsorden.

1. Reform af WTO og status for forberedelserne af den 12. WTO-ministerkonference

– Status

Rådsmøde 3730 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Rådsmøde 3695 – bilag 2 (skriftlige forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender (handel) 27/5-19)

Det første punkt vedrører reform af WTO samt forberedelserne til den næste ministerkonference i Kasakhstan i juni næste år. Der forventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen en ministerdrøftelse med fokus på følgende:

For det første den akutte krise i WTO's appelorgan, der når et skæringspunkt om blot 4 uger. USA blokerer fortsat for udnævnelse af nye medlemmer til appelorganet. Til december vil der kun være ét medlem tilbage, og appelorganet vil så ikke længere kunne fungere. Dermed forsvinder en afgørende mekanisme for at kunne håndhæve reglerne. Forhandlinger om mulige løsninger har indtil videre haft begrænset succes – primært på grund af manglende amerikansk engagement. EU har bl.a. spillet ind med et forslag om en midlertidig alternativ voldgiftsmodel, indtil appelorganet igen fungerer. Forslaget indebærer, at medlemmer kan indgå bilaterale aftaler om at løse handelstvister. Indtil videre har kun Canada og Norge tilsluttet sig.

Så situationen er alvorlig. En stor risiko er, at handelskonflikter fremover vil blive søgt løst uden om WTO-systemet. I sådanne bilaterale forhandlinger vil den svage part ikke længere have beskyttelse i fælles regler. Og en måske endnu større risiko er, at dårlige løsninger over tid vil brede sig til skade for verdenshandlen og fremtidige multilaterale løsninger. Det er forventningen, at vi alle vil opfordre Kommissionen til at fortsætte arbejdet for en løsning på krisen i appelorganet – herunder også en midlertidig løsning, så længe en permanent måtte være uden for rækkevidde.

For det andet er der behov for fremdrift i den øvrige reformdagsorden. Regeringen støtter, at EU har påtaget sig en ledende rolle og fremsat en lang række konkrete moderniseringsforslag. Der er fortsat behov for en aktiv indsats for at engagere USA og andre toneangivende medlemmer.

For det tredje er der begrænsede fremskridt i det multilaterale forhandlingsspor. Forhandlingerne om fiskerisubsidier – som knytter sig til verdensmål 14 om livet i havet – vil næppe kunne nå målet om en aftale i december og vil med stor sandsynlighed glide videre til ministerkonferencen i juni.

Til gengæld er der momentum i de plurilaterale forhandlinger mellem særligt interesserede medlemmer om e-handel, investeringslettelse og national regulering af tjenesteydelser. Målet er at kunne inddrage den fulde WTO-medlemskreds på et senere tidspunkt. Måske kan den plurilaterale vej fremover sikre WTO's effektivitet, når konsensus ikke er mulig.

Det er for tidligt at sige noget om mulige resultater på WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan. Måske skal vi forbi det amerikanske præsidentvalg, før der igen kan forventes momentum. Kasakhstan vil i så fald blive en mellemstation, hvor det handler om at holde processerne kørende og undgå tilbageslag. Ursula von der Leyen har måske netop derfor først varslet et samlet EU-forslag til WTO-reform i slutningen af 2020.

Lad mig i den forbindelse minde om, at WTO's udfordringer langt fra alene er relateret til konflikten mellem USA og Kina. Eksempelvis insisterer store lande som Indien og Sydafrika på, at Doharundeemner som landbrug skal forhandles færdig, før nye områder som e-handel kan forhandles. Man stiller også spørgsmålstegn ved, om der overhovedet er behov for WTO-reform.

Så det ser svært ud – men som jeg indledte med at slå fast: Regeringen støtter, at EU fortsat påtager sig en ledende rolle for at sikre, at verdenshandlen også i fremtiden baseres på WTO's regler og multilaterale løsninger.

2. EU-USA handelsrelationer

– Status

Rådsmøde 3730 – bilag 1 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (2018-19) – bilag 503 (udvalgsmødereferat side 787 FO,
forhandlingsoplæg forelagt EEU 8/2-19)

Udenrigsministeren: Kommissionen ventes at give en status over det transatlantiske handelspolitiske forhold, herunder den såkaldte Airbus-sag.

WTO har afgjort, at USA kan indføre told for 7,5 mia. USD på europæiske varer som kompensation for ulovlig statsstøtte til Airbus. Som konsekvens heraf indførte USA den 18. oktober ekstratold på en række europæiske produkter. De fire Airbus-lande Tyskland, Storbritannien, Frankrig og Spanien rammes hårdest, men også danske varer er omfattet. Dansk Industri estimerer, at dansk eksport til en værdi af 401 mio. kr. er berørt.

Vi må anerkende USA's ret til at pålægge told i henhold til WTO-reglerne. Og det er værd at bemærke, at USA trods alt har valgt en forholdsvis mådeholden tilgang uden ekstraordinært høje toldforhøjelser. Derfor bør Airbus-sagen næppe ses som en eskalering af de handelspolitiske spændinger over Atlanten.

Men vi havde fra EU's side jo håbet, at amerikanerne ville ønske en politisk aftale også i lyset af EU's sag mod Boeings subsidier. Regeringen støtter derfor Kommissionens bestræbelser på at nå en aftale med USA. Samtidig skal EU i fravær af en løsning være rede til at anvende retten til kompensationstold i Boeing-sagen, som ventes afgjort om nogle måneder.

Dialogen om afskaffelse af told på industriprodukter er reelt gået i stå. Det skyldes især, at USA ønsker landbrug inddraget i forhandlingerne, hvilket EU afviser. Billedet kompliceres af den amerikanske trussel om biltold, som præsident Trump havde varslet at ville tage stilling til i forgårs den 13. november. Indtil videre synes Europa at gå fri, men billedet kan hurtigt ændre sig.

De mere tekniske forhandlinger om en aftale om overensstemmelsesvurderinger er dog et lyspunkt. En aftale vil gøre det lettere for amerikanske og europæiske virksomheder at dokumentere, at deres produkter opfylder de krav, der gælder i henholdsvis EU og USA. Selv om der synes at være fremdrift i forhandlingerne, er det uklart, om og hvornår en eventuel aftale vil kunne indgås.

Regeringens overordnede holdning vedrørende den handelspolitiske dialog med USA er, at EU skal være dialogsgængende og konstruktiv. Men samtidig skal vi stå fast på WTO-principperne og om nødvendigt beskytte egne interesser.

3. Implementering af EU's handelsaftaler

– Politisk drøftelse

KOM (2019) 0455

Rådsmøde 3730 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Udenrigsministeren: På rådsmødet vil Kommissionen præsentere sin årlige rapport om implementeringen af EU's bilaterale handelsaftaler. I rapporten gives en status for 35 større handelsaftaler, som EU har indgået med i alt 62 tredjelande.

Regeringen støtter Kommissionens indsats for at sikre, at parterne gennemfører og efterlever aftalerne. En effektiv implementering af aftalerne er ikke mindst væsentlig i forhold til at fremme fair og bæredygtig handelspolitik. Det er især relevant i EU's nyere handelsaftaler med Sydkorea, Japan og Canada, der indeholder vigtige bestemmelser om arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse og klima. Det er derfor positivt, at Kommissionen prioriterer en effektiv håndhævelse af bæredygtighedskapitlerne i EU's handelsaftaler.

Endelig er der planlagt en frokostdrøftelse af handelsforholdet til Kina. EU bestræber sig også her på at føre en balanceret linje jf. Kommissionens meddelelse fra marts, hvor Kina karakteriseres som både en strategisk partner, en økonomisk konkurrent og en systemisk rival.

Handelspolitisk opstår problemerne, når unfair kinesisk handelspraksis skaber ulige konkurrence gennem statssubsidier eller pålægger europæiske virksomheder tvungen teknologi-overførsel. Her er EU – og regeringen – helt på linje med USA, selv om vi ikke deler USA's tilgang med at håndtere den kinesiske udfordring med WTO-stridige toldforhøjelser.

Søren Søndergaard påpegede, at præsident Macron i august havde sagt, at handelsaftalen med Mercosur ikke ville blive til noget på grund af situationen i Brasilien; det blev senere gentaget af den franske miljøminister. Det forekom ham mærkværdigt, at den meget kriseramte aftale ikke skulle op i forbindelse med rådsmødet. Kunne ministeren sige et par ord om, at regeringen bakkede op om den franske linje? Udvalget havde en forestående rejse til Brasilien, så det kunne være rart at kende den danske holdning.

Udenrigsministeren påpegede, at Mercosur-aftalen ikke var på dagsordenen, men at den var et vigtigt emne. En handelsaftale med Mercosur vil samlet set være en fordel for Danmark i form af øget markedsadgang, nedbrydning af handelsbarrierer og selvfølgelig et øget fokus på bæredygtig udvikling. Det var positivt, at aftalen indeholdt en forpligtelse om gennemførelse af Parisaftalen – og lagde vægt på, at civilsamfundet spiller en vigtig rolle i overvågningen af parternes implementering af deres forpligtelser. Det ville regeringen bruge som løftestang til en bæredygtig udvikling. Aftaleteksten var til juridisk gennemsyn og oversættelse til EU's officielle sprog, og det var forventningen, at den ville komme til behandling i Ministerrådet i efteråret 2020 under det tyske formandskab. Inden da ville alle EU's medlemslande få mulighed for at gennemgå aftalen, og den skulle derefter godkendes i Europa-Parlamentet. Det var altså lidt

præmaturligt at spekulere i mulige scenarier. Mercosur-aftalen var kontroversiel i visse EU-lande, hvilket understregede behovet for åbenhed og dialog – måske især om aftalens bestemmelser om klima og bæredygtighed. Det var ikke nogen hemmelighed, at de lande, der i højst grad havde påpeget den øgede afskovning og talt for en blokering af aftale, indtil der er styr på skovafbrænding, også var de lande, der var mest skeptiske på det kommercielle område. Der var altså flere hensyn at tage, og der var derfor brug for løbende drøftelser.

Søren Søndergaard ville gerne modtage en skriftlig opdatering på regeringens holdning til Mercosur-aftalen.

Udenrigsministeren sagde, at man kunne se Mercosur-aftalen som en mulighed for at fremme miljø og bæredygtig udvikling eller ser man det modsatte. Regeringen så den som en mulighed for at fremme EU's værdier, idet EU kan spille en kæmpe rolle i at integrere vigtige hensyn i handelspolitikken. Den indeholdt stærke bæredygtighedsbestemmelser og forpligtelser om leve op til Parisaftalen. Det var positivt med nye håndtag – også til at føre dialog med Brasilien om skovrydning. Det var også vigtigt at engagere civilsamfundet, der kan være medvirkende til, at forpligtelserne overholdes.

Ministeren havde redegjort for regeringens holdning i et skriftligt svar til Udenrigsudvalget den 16. september (til Eva Flyvholm, Enhedslisten). Han foreslog at diskussionen om aftalen blev taget op på et senere tidspunkt i udvalget.

Formanden ville tjekke se nærmere på det skriftlige svar og holde ministeren oppe på at tale mere med udvalget om aftalen efter udvalgets rejse til Brasilien.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

a) Aftale mellem EU og Kina om beskyttelse af geografiske oprindelsesbetegnelser

Udenrigsministeren: Her vil jeg for en god ordens skyld nævne, at EU i sidste uge indgik en mindre handelsrelateret aftale med Kina om gensidig beskyttelse af geografiske oprindelsesbetegnelser, herunder navnet på den danske ost "Danablu".

Selv om aftalen er uden væsentlig økonomisk betydning, er den et eksempel på, at EU stadig kan opnå konkrete resultater i handelspolitikken og i dialogen med Kina. Det kan og skal vi glæde os over – trods alt.

Carsten Kudsk ville gerne vide, om ministeren havde tænkt på at bringe etiske regler op over for kineserne. Kina er milevidt foran inden for kunstig intelligens, elbiler, droneteknologi etc., og den teknologi var interessant for diktaturstater, men var vel ikke interesseret i, at den endte med at blive kontrolleret af dem.

Udenrigsministeren mente, at teknologiudviklingen og de forskellige tilgange til den digitale tidsalder var et vigtigt spørgsmål. EU og Danmark havde en tilgang om at beskytte borgernes rettigheder og persondata, hvor lande såsom Kina og USA havde andre tilgange. Et samarbejde med Kina rummer store handelsmuligheder, men også konkurrencemæssige udfordringer. Man oplevede, at virksomheder var tvunget ud i teknologioverførsler i samarbejdet med Kina. Ministeren var tilfreds med Kommissionens meddelelse om, at man så Kina som en konkurrent – en systemisk rival – og samtidig forsøgte at samarbejde, hvor man kan. Regler for konkurrence og markedsadgang skal også gælde for Kina. Regeringens handelspolitik beskrev, hvordan man håndterer ikke bare Kina, men lande med andre tilgange til konkurrence, beskyttelse af personlige oplysninger og grundlæggende værdier end i Europa.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3728 (landbrug og fiskeri) den 18. november 2019

EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Formanden oplyste, at der oprindeligt havde været et ønske om at forelægge tre forhandlingsoplæg for udvalget, men at det var blevet besluttet at skyde dem til et senere tidspunkt. Dagens forelæggelse var altså til orientering.

Fødevareministeren ville forelægge dagsordenen for rådsmødet den 18. november 2019. Der var fire punkter på dagsordenen for rådsmødet, nemlig landbrugsreformens tre forslag og overgangsforslaget mellem de to reformperioder. Der var to punkter til tidlig forelæggelse. Alle punkter var som nævnt til orientering.

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0392

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 3)

KOM (2018) 0392 – bilag 7 (kopi af MOF alm. del - svar på spm.

146-148 om EU's landbrugspolitik)

KOM (2018) 0392 – bilag 6 (miljø- og fødevareministerens kommentar til henvendelsen fra Sammenslutningen af Danske Småøer)

KOM (2018) 0392 – bilag 4 (miljø- og fødevareministerens kommentar til henvendelsen fra NOAH og Frie Bønder - Levende Land)

KOM (2018) 0392 – bilag 3 (henvendelse af 1/11-18 fra Sammenslutningen af Danske Småøer)

KOM (2018) 0392 – bilag 2 (henvendelse af 4/10-18 fra NOAH og Frie Bønder - Levende Land)

EUU alm. del (19) – bilag 140 (udvalgsmødereferat side 80, senest behandlet i EUU 11/10-19)

Fødevareministeren: Punkt 1-3 er reformen af EU's landbrugspolitik. På rådsmødet her mandag-tirsdag ønsker formandskabet at sætte fokus på de grønne elementer af landbrugsreformen. Efter opfordring fra bl.a. Danmark skal vi drøfte spørgsmålet om øremærkning til miljø og klima for både den direkte støtte (søjle 1) og landdistriktsstøtten (søjle 2).

Kommissionens forslag indeholder alene forslag om at fortsætte kravet om øremærkning af 30 pct. af landdistriktsstøtten (søjle 2) til grønne formål. Regeringen ønsker derimod, at alle medlemslande skal forpligtes til at øremærke så stor en del af landbrugsbudgettet på tværs af søjle 1 og 2 til grønne formål.

I Danmark kommer vi fremover til at bruge mange midler på miljø, natur og klima. Derfor handler det for os om at skabe så lige konkurrencevilkår som muligt ved at trække alle medlemslande med i den grønne omstilling. Derudover giver det god mening at få en øremærkning, som går på tværs af søjlerne, da der er store forskelle på medlemsstaternes relative fordeling af midlerne i søjle 1 og søjle 2.

Det handler selvfølgelig ikke kun om kvantitet, men også kvalitet. Det er vigtigt, at vi får de rigtige instrumenter. Og det er vigtigt, at kun reelle grønne tiltag kan tælle med i øremærkningen.

Endelig vil jeg gerne understrege, at vi skal undgå en renationalisering af støtten. Her ser jeg netop forpligtende øremærkning for alle medlemslande som et godt redskab. Derudover er det også vigtigt, at vi arbejder for at udfase den forvridende produktionskoblede støtte og som minimum sikre faldende og ens lofter for denne type støtte i alle medlemslande.

Landbrugsreformen har nu været drøftet på 12 rådsmøder, og landbrugsreformen er også på dagsordenen for rådsmødet i december. Afhængig af udviklingen i budgetforhandlingerne kan det godt tænkes, at jeg vender tilbage med et forhandlingsoplæg lige før da.

Jan E. Jørgensen roste ministeren for at vente med at forelægge forhandlingsoplæg, for sagen krævede yderligere konkretiseringer.

Erling Bonnesen bakkede op om den grundige forberedelse, så man kunne få det bedst mulige resultat til Danmark. Der var to halvlege: 1) En, hvor man fandt frem til de fælles regler på EU-niveau og 2) udmøntningen i Danmark. Kunne ministeren bekræfte, at regeringen ikke gik ind for Kommissionens oplæg om et loft over støtten, som også Venstre var imod? Om fleksibiliteten mellem søjle 1 og 2 sagde han, at der p.t. var en overførsel mellem dem på 7 pct. Inden jul skulle der – som han forstod det – træffes en beslutning for overgangsåret 2020. Lå det ikke lige til for at bibeholde de 7 pct. i overgangsåret? Ministeren talte om mest mulig grønning, så hvad forestillede han sig om fleksibiliteten og udmøntningen i Danmark? Hvilket procenttal havde han i hovedet? Venstre bakkede fuldt op om at sikre, at man kan blive ved med at bruge tilskud til vådområder, for det er et af de vigtige værktøjer til at sikre et godt vandmiljø og et godt miljø. Det var helt afgørende.

Søren Egge Rasmussen var tilfreds med, at der ikke var mandatafgivning på dagens møde, for han savnede mere udførlige holdninger fra regeringen. Hvor højt mente ministeren, at man skulle forhandle landbrugsstøtten med miljøsigte op? Var ministeren med på at gå op på 50 pct.? Kommissionen sagde 40 pct. og noget fra begge søjler. Andre talte om et minimum, som

var højere end nu. Han så gerne et skarpt mandat for de kommende opgaver på landbrugsområdet. Det var uklart, når regeringen nøjedes med at skrive, at den arbejdede for miljø- og klimaområdet og naturen. Danmark levede p.t. ikke op til vandrammedirektiv, nitratdirektivet og habitatdirektivet, så det var spændende, om en stor del af landbrugsstøtten kunne modelleres for at fremme tiltag, der ville gøre det muligt at leve op til de direktiver. Det burde fremgå mere specifikt, i hvilket omfang regeringen ville bruge landbrugsstøtte til efterleve de direktiver, som også gælder for Danmark, og som den tidligere regering ikke tog alvorligt nok.

EU havde også målsætninger om at reducere det samlede CO₂-udslip. Hvis man ændrede på landbrugsarealerne og fik mere skov og natur, var der et kæmpe potentiale fra landbruget i den retning. Det gjaldt om at få dyrkningssystemer, der lagrer mere kulstof i landbrugsjorden – en landbrugsstøtte, der præmierer de rette dyrkningsformer, og hvor man får et højere tilskud, hvis man har græs i stedet for at dyrke majs osv. Det var spændende, om forhandlingerne endte med et rimeligt højt EU-minimum for, hvad der kan øremærkes til miljø, og hvad der blev den nationale ramme for at øge de målsætninger yderligere. I Danmark havde man en særlig forpligtelse på grund af det udbredte vandmiljø og store landbrugsareal. Udfordringen ved direktiver på vandområdet var, at man skulle nedbringe kvælstofudledningen fra ca. 60.000 ton til ca. 42.000 ton i 2027 eller måske endnu mindre. Det var interessant at se, i hvilket omfang man kunne målrette landbrugsstøtten til at hjælpe landbruget til at komme derved.

Jens Rohde istemte rosen til ministeren for ikke at bede om mandat. Det ville have været ulogisk, idet der endnu ikke var givet mandat til den 7-årige budgetramme (MFF'en). Især landbrugsområdet bør gå hånd i hånd med den økonomiske ramme, så man ikke står i en situation, hvor finansministrene kan underkende den almindelige lovgivningsprocedure, som det var sket med den seneste MFF.

Hans opklarende spørgsmål om fleksibilitetsmekanismen var, om de yderligere 15 pct. til klima og miljø var 15 pct. af de i forvejen 15 pct., eller om det var ekstra penge. Under Kommissionens nationale målsætninger stod der i øvrigt, at man nationalt skulle kunne fravige dem ud fra en "SWOT og ex ante-evaluering" – altså en forudgående analyse af betydningen af de forskellige tiltag. Hvad ville regeringen gøre for at forhindre det stærkt bekymrende forslag? Og støttede regeringen Europa-Parlamentets eller Kommissionens forslag for søjle 1? Europa-Parlamentet havde ambitiøse målsætninger for øremærkning til bl.a. økoordningen, hvorimod Kommissionen ikke foreslog en konkret øremærkning af søjle 1-midlerne. Efter Jens Rohdes mening måtte den bedste og mest gennemskuelige måde at skabe en miljørigtig og bæredygtig omstilling af landbruget være at fokusere på søjle 1-midlerne. I den forbindelse ville han også gerne kende regeringens holdning til nedbringelse af antibiotika? Var der overvejelser om, at en del af øremærkningen også kunne bruges til at minimere brugen af antibiotika? Og hvad mente regeringen med, at den "arbejder for en reel fleksibilitet for at skabe synergi og målrette støtten til landbrugets lokale forhold". Det kunne hurtigt blive til noget, der minder om renationalisering. Hans sidste spørgsmål gik på regeringens holdning til skolemælksordningen.

Jan E. Jørgensen sagde om skolemælksordningen, at det vel måtte gå op på den måde, at når briterne forlader EU, kommer der færre penge til ordningen, men til gengæld skal de britiske elever ikke længere have mælk. Hvorfor var det nødvendigt med et dansk bidrag?

Fødevareministeren ønskede at understrege, at man endnu ikke var der, hvor lovgivningen skulle udmøntes nationalt – man stod foran at skulle tage mandat til rammerne for den fremtidige landbrugsstøtte i EU-regi. Drøftelser om den nationale implementering ville man tage, når den tid kom.

Over for Erling Bonnesen bekræftede ministeren, at regeringen stadig var af den holdning, at støttelefter skal være frivillige inden for rammerne af EU's fælles landbrugspolitik. Lofterne passer ikke ind i den danske model, fordi danske bedrifter har en gennemsnitsstørrelse pr. bedrift på 68 hektarer, hvor gennemsnittet i f.eks. Rumænien er 4 og EU-gennemsnittet 16 hektarer. I Danmark ville et loft kunne medføre en omfordeling af støtte fra fuldtidslandmænd til hobbylandbrug. På den måde kom man til at favorisere en bestemt type landmænd og de helt små bedrifter. Det ville også gå imod den nødvendige strukturudvikling imod et bæredygtigt landbrug på sigt i Europa.

Om Kommissionens forslag om overgangsordningen sagde ministeren, at man ikke havde taget stilling til, hvor meget man skulle kunne overføre i overgangsperioden, og at det sådan set heller ikke havde noget at gøre med forhandlingerne i Bruxelles om de overordnede rammer. Det var en national beslutning. Det afgørende for beslutningen om fleksibiliteten for overgangsperioden var, at man ikke benyttede sig mere af den, end at man var i stand til at gennemføre de planlagte projekter uden at skulle betale penge tilbage til EU.

Om vådområder sagde ministeren, at Kommissionens forslag reelt betød, at der ikke kunne gives tilsagn til vådområder i 2021. Eksisterende vådområder ville fortsat kunne få støtte i henhold til tidligere tilsagn, men det var klart ikke tilfredsstillende, at der ikke kunne gives nye tilsagn.

På Søren Egge Rasmussens spørgsmål om, hvor højt et tal regeringen gik efter, lød ministerens svar, at regeringen som sagt ville arbejde for en øremærkning til grønne formål på tværs af søjlerne. Kommissionen lagde op til 30 pct. af landdistriktsstøtten (søjle 2) til det grønne område; de 40 pct., Søren Egge Rasmussen nævnte, handlede om klimamainstreaming og var ikke et krav i Kommissionens forslag. At regeringen ønskede, at økoordninger (eco schemes) i søjle 1 skulle blive så stærke som muligt hang sammen med ønsket om direktivimplementering.

Til Jens Rohde sagde ministeren, at Europa-Parlamentet havde foreslået 20 pct. til økoordninger. Det var ikke et tal, Danmark var bange for. Det var nødvendigt at sikre de midler til at kompensere for de miljøkrav, som landmændene skulle leve op til. SWOT-analyserne skulle i øvrigt fortsat udarbejdes som en del af CAP-planen. I den nye ordning skulle landene lave en samlet strategisk plan for at anvende søjle 1 og søjle 2-midler. De strategiplaner, de lavede på

baggrund af analyserne, skulle godkendes af Kommissionen. Landene kunne altså ikke køre på frihjul. Det var i øvrigt en af regeringens – og også tidligere regeringers – prioriteter at gøre antibiotikaforbruget så lille som muligt. Man kunne lave en særlig indsats på området inden for søjle 2-midlerne.

Søren Egge Rasmussen mente, at man ville stå stærkere, hvis regeringen i sit forhandlingsoplæg præciserede, hvilke direktiver man ville leve op til – og hvordan man ville bruge landbrugsstøtten til at komme i mål med det. Han var af den holdning, at man burde lave et kontanthjælpsloft på landbruget, så bedrifter på mere end f.eks. 400 hektarer, der har en maskinpark og visse stordriftsfordele, ikke behøver den samme støtte pr. hektar for at få det til at løbe rundt. Det var fint at tage det nationalt, idet landbrug i EU er meget forskellige.

Han var tilfreds med, at økologi og dyrevelfærd også blev nævnt, men mente, at regeringen forholdt sig for ukritisk til landbrugsstøtten. Hvorfor skulle man i lyset af klimadagsordenen have en EU-landbrugsstøtte, der fortsat støtter produktionen af oksekød og mælkepulver? Den skulle udfases. Muligheden for ekstra støtte til proteinafgrøder i Europa var nævnt. Der burde man hæve ambitionerne for at undgå den store mængde importeret soja til de europæiske husdyr og i stedet have et landbrug, der er selvforsynende med foder.

Han ønskede regeringen held og lykke med at forhandle til fordel for bruttoarealmodellen, for det var en måde at gøre tingene mindre bureaukratisk på og give mulighed for, at landmænd selv kan bedømme, om et hjørne af marken ikke skal pløjes helt op uden at få bøvl med en EU-kontrollør. De danske landbrugsarealer var nøje overvåget af folk i Indien, så man burde bare kunne sige, at inden for en vis firkant ville der være landbrugsstøtte under nogle nye vilkår. Ministeren havde nævnt, at den nye landbrugsstøtte først kom til at gælde fra 2022, så der var vel mulighed for at justere for 2021. Enhedslisten så frem til at blive inddraget i de drøftelser.

Erling Bonnesen mente, at debatten viste, at regeringen og Folketinget stod med et afgørende valg: Om man stadig ville satse på en stærk fødevarerorienteret sektor i Danmark. En bekymring ved eksporten kunne være, om der var varer nok på hylderne i Danmark – nok mælk, bacon og andre produkter, som Danmark er i verdensklasse til at producere. Danmark er blandt de lande, hvis produktion sætter de laveste miljø- og klimaaftryk, og restindholdet af antibiotika er også blandt det laveste. Der var oplagt at styrke den eksportorienterede del af landbruget og fødevarersektoren, men han kunne også konstatere, at et par partier gik i den anden retning og sagde, at man skulle satse på hjemmemarkedet. Det havde man f.eks. også gjort i Sverige. Han havde hidtil forstået det sådan, at også den nuværende socialdemokratiske regering var interesseret i den eksportorienterede del af fødevarersektoren. Ville det fortsat gøre sig gældende – vel vidende, at der også i de næste 10-30 år skulle ske en fortsat udvikling?

Ministeren havde selvfølgelig ret i, at man i EU skulle forhandle den første halvleg, men før man kunne forhandle den grundigt på plads, måtte man vide, hvordan reglerne ville blive ud-

møntet til syvende og sidst. Det var afgørende ikke at indgå overordnede aftaler, der spændte ben for det, man gerne ville i Danmark. Ville ministeren indstille de 7 pct. til at gælde for overgangsåret? Hvor på skalaen var ministeren, hvad angik fleksibilitetsmekanismen? Han takkede for svaret om vådområder; den kamp skulle kæmpes.

Jens Rohde bad ministeren uddybe, hvad det betød, at man øremærkede på tværs af søjlerne. Og kunne ministeren oplyse om, hvorvidt der p.t. var afløbsproblemer for midler i søjle 2. Han gentog sit spørgsmål om skolemælk.

I en bemærkning til diskussionen om landbrugsstøtten sagde Jens Rohde, at man ikke afskaffer landbrugsstøtten i Europa ved at afskaffe EU's landbrugsstøtte. For at sikre fair konkurrence og en indsats for miljøet skulle man en fælles landbrugsstøtte, som kunne reguleres. Hvad forestillede regeringen sig?

Jens Rohde var ikke tilfreds med svaret om antibiotika. Det gik nemlig ikke godt med at få nedsat brugen af antibiotika i EU over én kam, og det udgjorde en kæmpe sundhedsrisiko. Så mente regeringen, at man kunne sætte det ind som et af kravene i søjle 1?

Han fandt det i øvrigt bekymrende, hvis landene kunne fremlægge forhåndsanalyser, der lægger op til, at de kan slippe for nogle af de ni krav fra Kommissionen til de nationale målsætninger. Det ville være dårligt for miljøet og konkurrencen. Ville regeringen tale for at begrænse muligheden for at fravige krav mest muligt?

Formanden spurgte, om ministeren ikke var bekymret over den forskel i produktionsvilkår, som den øgede mulighed for at vælge frit – inden for capping var der f.eks. valg mellem søjle 1 og 2 – ville give. Der var reelt tale om renationalisering og dermed en fravigelse af de fælles krav til produktionen? Ministeren var optaget af, om der ville gå penge tabt i overgangsperioden, men indgik det i analysen af konsekvenser for producenterne ved at flytte en større andel fra søjle 1 til søjle 2 i ministerens overvejelser?

Carsten Kudsk bad om ministerens holdning til høringssvaret fra Landbrug & Fødevarer, der anså det for bekymrende, at landbrugsbudgettet blev reduceret med 17 pct. Og kunne man se for sig landbrug i Øst- og Centraleuropa komme på omgangshøjde og dermed ikke have brug for så mange midler?

Fødevarerministeren svarede Jens Rohde og Jan E. Jørgensen, at skolemælk var en ordning, man fra dansk side havde støttet. Skolefrugt var en dansk opfindelse – faktisk formandens i hendes tid som landbrugs- og fødevarerminister.

Til Søren Egge sagde ministeren, at det var oplagt at understøtte det grønne område, bæredygtig anvendelse af pesticider, foranstaltninger til at begrænse ammoniakudledning, klimainitiativer, natur 2000-områder, efterlevelse af vandrammedirektivet etc. med søjle 1-midler. Det var den slags tiltag, regeringen gerne så blandt mulighederne for at anvende også midler un-

der søjle 1 i de såkaldte økoordiner. Regeringen var imod den koblede støtte. Der var ikke støtte til mælkepulver, og eksportstøtten var også slut. Koblet støtte til kvæg var fortsat mulig, men det ønskede man udfaset eller som minimum reduceret.

Ministeren var også glad for bruttoarealmodellen, og regeringen kom til at gøre en ekstraordinær diplomatisk indsats for at fremme den dagsorden. Det ville være lykkeligt for den grønne omstilling at få den på plads.

Til Erling Bonnesen sagde han, at regeringen og dermed Socialdemokratiet understøttede, at det er ekstremt vigtigt at udvikle landbruget og sikre Danmark som et landbrugsland, der producerer fødevarer til egen befolkning, men også eksporterer – og som samtidig har et stort grønt aftryk og bæredygtighed som spidskompetence. Det bidrager til det danske velfærdssamfund. Man sagde også, at fremtidens eksport af dansk landbrug hang sammen med, om man var omstillingsparat i forhold til den grønne omstilling til bæredygtighed og den type produkter, der efterspørges af fremtidens forbrugere. Det kunne ingen være uenige i, så spørgsmålet var, hvordan man bedst kunne sørge for, at dansk landbrug levede op til en bæredygtig grøn fremtid også som eksporterhverv. Det skulle man samarbejde om – bl.a. i det klimapartnerskab, regeringen havde sat i værk med erhvervet.

Så var der diskussionen om nationalt at implementere EU's nye landbrugsstøttereform, som man først kendte virkeligheden af midt i 2020. Man var nødt til at kende rammerne, før man begyndte på det nationale. Det handlede altså om at få et godt og bredt mandat til at forhandle de rammer og til at forpligte landene på tværs. Om nogle af de tilkendegivelser, der var kommet – f.eks. om den koblede støtte – havde man fra dansk side sagt, at det ikke hørte hjemme i dansk forvaltning af EU's støtteregler. Hvad angik fleksibiliteten i overgangsåret, lyttede han gerne til gode råd om dens fastsættelse, men der skulle ikke herske tvivl om, at den gerne skulle have en størrelse, der gør, at man ikke skulle betale noget tilbage til EU. Og man ønskede også en god effekt, der kunne smitte af på klimaet og den grønne omstilling, af den fleksibilitet.

Til Jens Rohde sagde han om øremærkningen til grøn omstilling, at man skulle regne den på tværs af søjler, så forpligtelsen blev så stor som muligt. Der skulle fastsættes en procentsats, til grøn omstilling, ud af medlemslandenes samlede landbrugsbudget, dvs. både søjle 1 og 2.

At nedsætte brugen af antibiotika var en klar dansk prioritet. Selv om man var langt fremme i Danmark, ville man gerne have forbruget længere ned, og endnu en reduktion i det danske landbrug var derfor blevet vedtaget. Det var altså en prioritet for CAP'en, men først skulle man have en god EU-regulering på området, som også skulle bruges som konditionalitetskrav.

Om SWOT-analyserne sagde ministeren, at Kommissionen havde lagt op til nationale rådgivningstjenester, som man kendte det fra Danmark med det velfungerende rådgivningssystem på landbrugsområdet. Men Kommissionen havde selvfølgelig også kendskab til landenes udfordringer, så han kunne ikke se for sig, at skønmalerier ville blive godtaget af Kommissionen.

Han ville selvfølgelig selv arbejde for, at landene blev fastholdt på de ni krav for dermed at medvirke til at forpligte landene som meget som muligt samlet set på den grønne omstilling. Danmark havde en interesse i at binde landene i et fællesskab på det grønne område, og det var afgørende ikke at få konkurrencevridende elementer ind i landbrugsstøtteordningen. Og derfor arbejdede man som sagt imod den koblede støtte.

Til formanden sagde ministeren, at man fra dansk side ville undgå at betale penge tilbage for overgangsperioden, men at man selvfølgelig generelt var opmærksom på landbrugets økonomi. Der forelå dog ikke særlige analyser om konsekvenserne for producenterne.

Jan E. Jørgensen gentog sit spørgsmål om skolemælk. I den kommenterede dagsorden stod der: "EU's samlede budgetramme til uddeling i uddannelsesinstitutioner af skolefrugt og skolemælk er reduceret med knap 12 pct. fra 250 mio. euro efter den gældende forordning til 220,8 mio. euro svarende til Storbritanniens andel af budgettet. Regeringen oplyste på den baggrund, at den forventer, at forslaget betyder, at den budgetmæssige tildeling vil falde fra 4,7 mio. euro til 4,3 mio. euro". Landbrug & Fødevarer pegede på, at de var utilfredse med, at støtten til Danmark faldt. Kunne man acceptere den præmis? En britisk udmeldelse betød et fald af indtægter – ja, men vel også et fald i udgifter?

Erling Bonnesen ville være sikker på, at der ikke var lagt op til mandatafgivning på dagens møde. Dagens dialog havde vist, at der var behov for at fortsætte arbejdet med konsekvensanalyser-og -modeller. Han så frem til det fortsatte arbejde.

Jens Rohde påpegede, at Kommissionen havde lagt op til, at medlemslandene skulle finansiere 50 pct. af skoleordningen. Havde regeringen taget højde for det i finansloven?

Fødevareministeren ville besvare Jan E. Jørgensen og Jens Rohdes spørgsmål om skolemælk i et skriftligt svar.

Han understregede over for Carsten Kudsk, at regeringen var imod de omfordelinger, der var lagt op til. Der var stor forskel på de østeuropæiske landbrug, men ingen var på samme niveau som de danske. Regeringen ønskede uden tvivl ikke at reducere støtten til Danmark for at bruge den i andre lande. Danmark ønskede at afskaffe landbrugsstøtten, men så længe den var der, skulle man sørge for, at den ikke var konkurrenceforvridende og bruge den til at sikre grøn omstilling. Ministeren mente, at der var grobund for et solidt mandat, hvor 99 pct. af indholdet i øvrigt var identisk med det, den tidligere regering havde spillet ud med. Der var kommet yderligere vægt på grønning til siden, men det var man også enige om. Så man skulle nok få landet et mandat til gavn for Danmark og for dansk landbrug.

Jan E. Jørgensen takkede for tilsagnet om et skriftligt svar. Hans spørgsmål var bredere end som så, fordi hvis Danmark gik med på, at alle områder blev reduceret med 12 pct. ved den britiske udmelding, var det problematisk. Han havde i øvrigt en lille bøn. EU-stof er kompliceret, så det ville være en god idé at bruge mere forståelige ord eller forklaringer og undgå ud-

tryk som "nationale konvolutter". Han var nok ikke den eneste, der ikke vidste, hvad der var tale om.

Formanden sagde at man ville forfølge den sproglige debat på et senere tidspunkt og måtte i øvrigt runde landbrugsdebatten af, da udvalget havde en lang dagsorden foran sig.

Fødevarerministeren tilføjede, at han var helt enig i den sprogmæssige forvirring. Til spørgsmålet om skolemælk sagde han, at Storbritannien havde haft en andel af ordningen, men at den ikke var blevet brugt og dermed var givet til andre. Det komplicerede regnestykket. Han ville som sagt vende tilbage med et skriftligt svar.

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0393

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 29)

EUU alm. del (19) – bilag 140 (udvalgsmødereferat side 80, senest behandlet i

EUU 11/10-19)

Se punkt 1.

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter, om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0394

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 40)

EUU alm. del (19) – bilag 140 (udvalgsmødereferat side 80, senest behandlet i

EUU 11/10-19)

Se punkt 1.

4. Kommissionens forslag vedrørende landbrugsstøtte

- a) **Kommissionens forslag til forordning om visse overgangsbestemmelser til støtte fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter (ELFUL) og Den Europæiske Landbrugsgarantifond (EUFL) i år 2021 og om ændring af forordninger (EU) 228/2013, (EU) nr. 229/2013 og (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår ressourcer og deres fordeling for 2021 og om ændring af forordninger (EU) nr. 1305/2013, (EU) nr. 1306 / 2013 og (EU) nr. 1307/2013, for så vidt angår deres ressourcer og anvendelse i 2021**

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

KOM (2019) 0581

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 48)

Fødevareministeren: Punkt 4 er Kommissionens nye overgangsforslag for landbrugspolitikken mellem de to reformperioder, altså 2020-2021. På rådsmødet vil Kommissionen præsentere forslaget. Kort sagt erkender Kommissionen her, at reformen ikke kommer til at træde i kraft den 1. januar 2021. 2021 vil derfor blive et overgangsår, hvor de gamle regler videreføres. Det vil sige, at forslaget viderefører gamle regler med nye penge. Det samme var tilfældet sidst i 2014.

Det er fornuftigt, at Kommissionen skaber klarhed med forslaget og dermed lægger op til en glidende overgang. Det er dog ikke helt så simpelt alligevel. Kommissionen lægger eksempelvis op til, at visse tilsagn på miljøområdet, der kan gives i overgangsåret 2021, højst må være 3-årige. Det underminerer muligheden for at give tilsagn til f.eks. vådområder i 2021, som vi jo gerne vil, da disse tilsagn gives for en 20-årig periode.

Det er ikke acceptabelt, at Kommissionen på den måde laver benspænd for vores miljøindsats, fordi man ønsker hurtigt afløb for midlerne.

Vi er stadig ved at analysere forslagets tekniske detaljer. Vi vil derfor selvfølgelig oversende et opdateret grundnotat med eventuelle præciseringer eller uddybninger senere.

Se punkt 1.

- b) **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår finansiel disciplin fra regnskabsåret 2021 og forordning (EU) nr. 1307/2013 for så vidt angår fleksibilitet mellem søjler for kalenderåret 2020**

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

KOM (2019) 0580

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 48)

Se punkt 4 a) og punkt 1.

5. Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på den Europæiske Unions vegne ved det 39. møde i det stående udvalg under konventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder med henblik på ændringer af konventionens bilag II og III

– *Sagen forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2019) 0494

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 54)

EUU alm. del (181) – bilag 228 (udvalgsmødereferat side 301 FO,

forhandlingsoplæg forelagt vedr. 38. møde 16/11-18)

Fødevareministeren: Punkt 5 handler om EU's holdning til en ændring af Bernkonventionen i forhold til beskyttelsen af bramgæs. Norge har således foreslået en ændring af Bernkonventionens bilag, som nedklassificerer bramgåsens beskyttelse i lyset af den voksende bestand.

Ændringen af konventionen slår ikke igennem i EU eller Danmarks beskyttelse af bramgæs, da det kræver en ændring af fuglebeskyttelsesdirektivet. Det sender dog et signal om, at niveauet for beskyttelse bør følge den videnskabelige bestandsvurdering. Regeringen kan derfor støtte forslaget.

6. Forslag vedr. Minamatakonventionen

- a) **Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne ved det tredje møde i partskonferencen under Minamatakonventionen om kviksølv i forbindelse med vedtagelse af en afgørelse om fastsættelse af tærskler for kviksølvaffald i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i nævnte konvention**

– *Sagen forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2019) 0413

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 57)

- b) **Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne ved det tredje møde i partskonferencen under Minamatakonventionen om kviksølv i forbindelse med vedtagelse af en afgørelse om udfasning af tandfyldningsamalgam og ændring af bilag A til nævnte konvention**

– *Sagen forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2019) 0414

Rådsmøde 3728 – bilag 1 (samlenotat side 57)

Fødevareministeren: Punkt 6 handler om EU's holdning til to forslag, der skal behandles på partsmødet for Minamatakonventionen om kviksølv. Minamanta ligger i Japan, hvis man skulle være interesseret i at vide det. Det drejer sig dels om en tærskelværdi for, hvornår affald med kviksølv skal behandles miljømæssigt forsvarligt, og et forslag om udfasning af kviksølv til tandfyldninger.

I EU skal al affald behandles miljømæssigt forsvarligt, og udfasningen af kviksølv til tandfyldninger er på linje med dansk regulering. Kort sagt har forslagene således ikke betydning for beskyttelsesniveauet i EU eller Danmark, men en positiv effekt globalt set. Regeringen støtter derfor forslagene.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Fødevareministeren: For det første vil jeg gerne orientere om en sag ved EU-Domstolen om gebyrberegninger. Danmark har afgivet indlæg, og der er nu kommet et forslag til afgørelse fra Generaladvokaten.

Det drejer sig om en nederlandsk sag, hvor slagterier er blevet opkrævet gebyrer for den offentlige kontrol. Den danske regering er gået ind i sagen, fordi den er af stor betydning for tre retssager, der i øjeblikket verserer ved Østre Landsret om Fødevarestyrelsens gebyrer for kontrol. De centrale spørgsmål er, for hvilket personale og for hvilke aktiviteter, der må opkræves gebyrer ifølge kontrolforordningen. Generaladvokaten er kommet med sit forslag og er af den opfattelse, at omkostninger relateret til myndighedens administrative og assisterende personale godt kan pålægges slagterierne gennem gebyrer. Dermed et forslaget fra Generaladvokaten i god tråd med den danske praksis for gebyrberegning.

Når det er sagt, er der en vis usikkerhed forbundet med rækkevidden af Generaladvokatens forslag. Som I måske ved, er Generaladvokatens forslag ikke bindende og EU-Domstolen er ikke forpligtet til at følge den, når den afsiger dom. Når dommen er afsagt, skal den vurderes i forhold til at fastlægge dens rækkevidde for de danske forhold. Det vil være op til Østre Landsret at anvende dommen i domsafsigelsen i de tre danske retssager. Hvis I vil vide mere om sagen, vil jeg henvise til det notat, som er oversendt den 9. november 2018.

- a) Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2020 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande (forventet kommende punkt til forhandlingsoplæg)**
KOM (2019) 0483

Fødevareministeren: Jeg også give udvalget en foreløbig status over forhandlingerne om fiskerimuligheder for 2020 i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat. Vi skal have forhandlinger i midten af december. Jeg sagde på det sidste møde i Europaudvalget, at det nok ikke ville være muligt at nå en drøftelse, inden forslaget kommer til forhandlingsoplæg i december. Vi har dog allerede fået et forslag fra Kommissionen den 24. oktober, selv om der i det forslag udestår kvoter på de mest centrale arter for Danmark. Det skyldes bl.a., at man afventer resultater af bilaterale forhandlinger med en række tredjelande.

Som altid med forhandlingerne er det forhandlingerne med Norge, som skal indarbejdes i decemberaftalen, der er af stor betydning. Her er det bl.a. torsk, rødspætte, mørksej og sild, der er vigtige for Danmark. Det gælder også fiskeriet efter havtaske og lange i norsk farvand, hvor Danmark har hovedparten af EU's kvote. EU-Norge-konsultationerne begynder i næste uge, og der er forudset endnu en forhandlingsrunde i første uge af december.

Generelt er der i Kommissionens forslag i henhold til rådgivning lagt op til reduktioner for en række bestande. Det gælder bl.a. torsk i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat. Hvad angår EU's interne bestande, afventer vi bl.a. fortsat kvoteforslag for torsk i Kattegat og foranstaltninger for ål.

Som generelt princip kan regeringen støtte, at kvoterne for 2020 fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) samt fastsatte forvaltningsplaner og strategier.

Regeringen lægger vægt på, at der bliver adgang til fiskeri i norsk zone fra 1. januar 2020.

Regeringen finder, at det er vigtigt, at bestanden af torsk i Nordsøen og Skagerrak genopbygges. Vi arbejder i den sammenhæng for, at torskekvoten så vidt muligt og inden for rammerne af den biologiske rådgivning fastlægges på et niveau, der sikrer, at det blandede demersale fiskeri ikke stopper for tidligt, idet torsk vil indgå som en bifangst i dette fiskeri. Regeringen arbejder sammen med andre medlemsstater om Nordsøen på at kombinere dette med andre tiltag målrettet beskyttelse af torsken. Under alle omstændigheder vil dette medføre – uanset at vi laver beskyttelsesforanstaltninger – en væsentlig reduktion i fiskerimulighederne for næste år.

Endvidere arbejder vi for, at TAC for torsk i Kattegat fastsættes som en bifangstkvote. Bestandssituationen tilsiger, at kvoten bør sættes betydeligt ned. Det er vigtigt at genopbygge bestanden, samtidig med at der skal findes praktiske løsninger, der sikrer, at der fortsat kan finde fiskeri sted i Kattegat efter andre arter under landingsforpligtelsen.

Vi vil gå nærmere detaljer i med sagen, når den forelægges til forhandlingsoplæg i december. Indtil da kan man læse mere i grundnotatet, som blev sendt til udvalget i går.

Søren Egge Rasmussen forstod, at der var blevet oversendt et grundnotat dagen før. Han så frem til en præcis beskrivelse i et forhandlingsoplæg fra regeringen om fiskeri i Nordsøen, Kattegat og Skagerrak og til at konstatere, om det levede op til ICES' anbefalinger. Regeringen skulle være præcis, så man ikke efterfølgende skulle bruge tid på at diskutere med grønne organisationer, om mandatet fra Europaudvalget levede op til anbefalingerne. Udvalget skulle vide nøjagtig, hvad mandatet gav regeringen lov til.

Fødevareministeren nikkede til Søren Egge Rasmussens pointer og havde noteret sig, at regeringen tog den biologiske rådgivning med i sin position.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3732 (udenrigsanliggender - udvikling) den 25. november 2019
EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Udviklingsministeren forelagde punkterne på dagsordenen til orientering.

1. EU's udviklingsfinansielle arkitektur

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3732 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (19) – bilag 88 (udvalgsmødereferat side 10, senest forelagt 4/10-19 på rådsmøde økofin)

Udviklingsministeren: I har tidligere fået emnet præsenteret, da finansministeren orienterede om rådsmødet for økonomi og finans den 4. oktober. Jeg vil præsentere de udviklingspolitiske vinkler.

I oktober fremlagde en højniveaugruppe af eksperter – en såkaldt vismandsgruppe – en rapport, der vurderede EU's nuværende arkitektur for udviklingsfinansiering. Rapporten peger på, at EU's politiske synlighed og aftryk ikke står mål med, at EU og medlemslandene tilsammen er verdens største udviklingsaktør, som i 2017 stod for mere end 57 pct. af verdens officielle udviklingsbistand.

Hvad skyldes denne situation? Ifølge rapporten er EU's udviklingsfinansielle arkitektur karakteriseret ved fragmentering og overlap. Der er for mange aktører og institutioner, som plejer egne interesser frem for at tænke på helheden.

Vismandsgruppen undersøgte især tre store europæiske udviklingsfinansielle aktører: Den Europæiske Bank for Udvikling og Genopretning (EBRD), Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og EU-Kommissionen. Ingen af dem har i sig selv de kompetencer og finansielle ressourcer, der skal til for at sikre tilstrækkelig bæredygtig vækst og udvikling i verdens fattigste lande.

Rapporten anbefaler, at der for at opnå målet på længere sigt oprettes en reel bank eller selvstændig udviklingsfinansiell enhed for klima og bæredygtig udvikling for at skabe den nødvendige sammenhæng og samle kompetencer og tyngde. Der peges på tre muligheder:

- a) at lade EBRD blive anker for en ny udviklingsbank og samtidig overtage den del af EIB's nuværende portefølje, der omhandler investeringer i udviklingslande;
- b) at oprette en helt ny bank med et blandet ejerskab af bl.a. EBRD, EIB, EU-Kommissionen og EU's medlemslande, eller
- c) at lade EIB blive anker for en ny udviklingsbank, samtidig med at EBRD langsomt udfases.

Gruppen anbefaler, at de tre muligheder undersøges grundigere gennem såkaldte realiserbarhedsstudier.

Det er samlet set regeringens vurdering, at vismandsgruppens rapport er et tiltrængt indspil i debatten. Regeringen bakker samtidig op om rapportens anbefaling om at igangsætte de anbefalede studier via en uafhængig aktør. Der skal ses på de langsigtede udviklingsmæssige aspekter samt de organisatoriske og finansielle konsekvenser forbundet med mulighederne. Det vil kunne danne grundlag for en overordnet strategisk drøftelse af EU's fremtidige udviklingsfinansielle arkitektur.

Ulla Tørnæs spurgte til tidshorizonten. Så langt tilbage som i 2015 havde hun overværet EIB's formand, Werner Hoyer, redegøre for uhensigtsmæssigheder i arkitekturen. Først nu var man nået til, at en ekspertgruppe skulle i gang med realiserbarhedsstudier. Hvor længe endnu skulle man væbne sig med tålmodighed?

Ministeren for udviklingssamarbejde forventede, at studierne ville tage 6 måneder, hvorefter de strategiske drøftelser kunne gå i gang. Han havde forståelse for, hvis det fremstod som et trægt forløb. Foranlediget af Ulla Tørnæs' spørgsmål ville han holde ekstra øje med processen og presse på de rigtige steder for at sørge for, at der ikke gik bureaukrati i den.

2. Transitionslande (Etiopien og Sudan)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3732 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Rådsmøde 3700 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 17/6-19)

Udviklingsministeren: På rådsmødet ventes en drøftelse af EU's udviklingspolitiske engagement i lande i transition med Etiopien og Sudan som eksempler. Rådet vil drøfte, hvordan man sikrer bedst muligt samspil mellem EU og medlemslandenes udviklings samarbejde, den såkaldte working better together-dagsorden.

Danmark støtter arbejdet med working better together-dagsordenen, der handler om at få mest muligt ud af samspillet mellem EU's og medlemslandenes udviklings samarbejde. Et samlet EU kan bidrage til, at vi bruger vores ressourcer mere effektivt og øger vores indflydelse. Det er ikke mindst væsentligt, når vi taler om lande i en transitionsfase.

Etiopien og Sudan befinder sig i transition og har gennemgået bemærkelsesværdige udviklinger inden for den seneste tid:

Etiopien

Etiopien gennemfører i øjeblikket en række politiske reformer igangsat af premierminister Abiy Ahmed, der netop er blevet tildelt Nobels Fredspris. Reformerne skal bl.a. bidrage til demokratisering og åbning af den statsdominerede økonomi. Forbuddet mod oppositionspartier er blevet afskaffet og tusindvis af politiske modstandere løsladt. Udviklingen kan få betydning for resten af regionen på Afrikas Horn.

Samtidig er der dog tale om en skrøbelig udvikling. Der er stor ungdomsarbejdsløshed, og store ungdomsårgange er på vej ind på arbejdsmarkedet. Etiopien er desuden fortsat præget af etniske og politiske spændinger, som bl.a. kommer til udtryk i voldelige sammenstød og modstand mod den føderale regering samt ønsker om større selvbestemmelse i flere delstater. Spændingerne kan få negativ indflydelse på mulighederne for at tiltrække udenlandske investeringer.

Ahmed har bekendtgjort, at der vil blive afholdt et frit demokratisk parlamentsvalg i maj 2020. Det bliver en stor opgave i et land med mere end 110 millioner indbyggere, hvoraf 3 millioner er internt fordrevne, og hvor den nuværende demokratiske åbning fortsat er skrøbelig. Det er uvist, hvordan udviklingen frem mod valget vil påvirke sikkerhedssituationen i landet.

EU og Danmark har klar interesse i at understøtte Etiopiens økonomiske og demokratiske transition, og er engageret med en lang række udviklingspolitiske instrumenter. EU forbereder i øjeblikket en støtte på yderligere 10 mio. euro fra Den Europæiske Udviklingsfond, der skal

understøtte dialogen mellem de forskellige politiske aktører i landet. Derudover forventes det, at EU frem mod valget vil øge støtten via instrumentet for stabilitet og fred.

Sudan

Sudan er det andet eksempel i drøftelsen. Den dramatiske udvikling i Sudan med omfattende folkelige demonstrationer fra december 2018, der førte til præsident Omar al-Bashirs afsættelse i april 2019 og nedsættelsen af en overgangsregering, har skabt positiv fremdrift i landet.

Landets økonomi er ødelagt af årtiers konflikt, korruption og dårlig administration, og der venter den nye overgangsregering en stor opgave på alle fronter. Overgangsregeringen er under pres for at levere hurtigt, men mange aktører i landet har interesse i at bevare status quo, hvorfor den har henvendt sig til Vesten og EU for at få assistance. Lykkes det for overgangsregeringen at fortsætte den positive udvikling, vil Sudan kunne blive et forbillede for andre lande i regionen. EU's støtte til transitionen er derfor vigtig.

EU har sendt flere højniveaudelegationer til Sudan, herunder til underskriftsceremonien af magtdelingsaftalen i august. Den seneste delegation var i landet den 30. og 31. oktober for at drøfte transitionsperioden nærmere og sende et klart signal om, at EU er engageret.

Overordnet støtter vi fra dansk side EU's bestræbelser på gennem udviklingspolitikken at støtte lande, der gennemgår en vigtig transition, bedst muligt.

Ulla Tørnæs roste medlemslandene og Kommissionen for at arbejde ud fra de samme retningslinjer. Det kunne kun føre til noget godt.

Ministeren for udviklingssamarbejde takkede Ulla Tørnæs for som tidligere minister på området at give sit besyv med.

3. Eventuelt

Udviklingsministeren: I marginen af rådsmødet er der en frokostdrøftelse om køn og uddannelse, hvor den etiopiske undervisningsminister, Tilaye Gete, vil deltage. Kampen om pigers og kvinders rettigheder spidser til rundt om i verden, og drøftelsen er derfor både vigtig og betimelig. Regeringen ser ikke blot ligestilling samt pigers og kvinders rettigheder som helt centrale emner i sig selv, men også som katalysatorer for bæredygtig udvikling, fred og stabilitet. Danmark er helt i front og har netop været vært ved Nairobi-konferencen, der samlede 7.000 mennesker fra 170 lande for at skabe fremdrift på denne dagsorden.

Til slut vil jeg nævne, at Rådet forventes at vedtage fire sæt rådskonklusioner om:

- gennemførelsen af EU's handlingsplan for kønsligestilling;
- adressering af ulighed i partnerlande;
- fjerde årlige fremskridtsrapport om handlingsplanen for ernæring, og
- humanitær bistand og international humanitær lov.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt

Punkt 6. Rådsmøde nr. 3731 (uddannelse, ungdom, kultur og sport – kultur- og sportsdelen) den 21. november 2019

EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Den fungerende kulturminister forelagde dagsordenpunkterne 3-9 (kultur- og sportsdelen), mens børne- og undervisningsministeren forelagde dagsordenpunkterne 1-2 (ungdomsdelen); se punkt 7. Alle punkter var til orientering.

3. Resolution fra Rådet og fra regeringsrepræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3731 – bilag 1 (sammenotat side 2)

Den fungerende kulturminister: Resolutionsudkastet lægger op til at styrke kulturens bidrag til bæredygtig udvikling – for det første ved at få medlemslandene til at udveksle erfaringer og bedste praksis om, hvordan kunst og kultur kan bidrage til bæredygtighed, og for det andet ved at opfordre Kommissionen til at udarbejde en EU-handlingsplan om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling.

Selv om kulturområdet ikke har sit eget verdensmål for bæredygtig udvikling, bidrager kunst og kultur til gennemførelse af flere af verdensmålene, bl.a. igennem kulturens debatskabende, uddannende og inkluderende rolle. Regeringen støtter, at der sættes fokus på, hvordan kulturens bidrag til bæredygtighed kan styrkes. Jeg havde dog håbet, at vi havde kunnet drøfte mere indhold og mindre proces på rådsmødet. Men det finske formandskab havde i sit fokus på kultur og bæredygtighed udtænkt en kompleks og langstrakt proces. Processen involverede en henstilling om en EU-handlingsplan, der årligt skulle stille landenes formåen til skue med top- og bundplaceringer.

Heldigvis er henstillingen om fælles mål og indikatorer røget ud af resolutionsudkastet. Det giver ganske enkelt ikke mening at sætte kulturpolitikker på en formel på tværs af EU-landene for at prøve at måle og veje dem op mod hinanden. Europa frembyder en rig kulturel mangfoldighed, som EU's kultursamarbejde skal bidrage til at udvikle og respektere. Derfor er enhver harmonisering af kultur og måden, vi tilrettelægger kulturpolitikken på, udelukket ifølge traktaten. Sådan skal det også være fremover.

I Danmark ser vi generelt et stort fokus på bæredygtighed og klima inden for alle kunstarterne. Vi har ligeledes en arkitektur- og designbranche i Danmark, for hvem bæredygtighed er et helt centralt anliggende. Branchen stiller særligt skarpt på, hvordan vi skal leve sammen i fremtiden med nye boformer, fællesskaber og byinfrastrukturer.

Inden for musikbranchen og scenekunstbranchen er man også begyndt at være opmærksom på emnet. Det gælder f.eks., hvordan man reducerer engangsplast og energiforbruget, ligesom hele transportdelen er under debat.

Statens Kunstfond mærker denne opmærksomhed i de ansøgninger, de modtager. Og fonden har selv fokus på emnet. Det gælder særlig i forhold til kunstens evne til at understøtte social bæredygtighed. Fonden arbejder f.eks. med at sende kunstnere ud i udsatte boligområder og samarbejde tæt med lokale beboere, foreninger og institutioner om at styrke fællesskab og sammenhængskraft.

Når vi kigger ud i miljøerne og de forskellige områder, sker der rigtig meget, og der er vilje og lyst til at engagere sig i bæredygtighed. Det sætter vi som regering stor pris på, for det er også vores ønske.

Samlet mener jeg derfor, at vi fra dansk side kan tilslutte os det foreliggende resolutionsudkast og opfordringen til, at der blandt medlemsstaterne generelt er et større fokus på grøn omstilling og bæredygtighed inden for kulturområdet.

4. Europæiske kulturelle, kreative og audiovisuelle industriers styrker, innovationspotentiale og globale konkurrenceevne

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3731 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Den fungerende kulturminister: Drøftelsen foregår på baggrund af et skriftligt oplæg fra formandskabet. Oplægget forholder sig mere specifikt til den audiovisuelle branche. Der er lagt op til en debat om, hvilke udfordringer der er mest presserende på nationalt niveau, og hvilke handlinger og politiske tiltag EU bør tage for at styrke konkurrenceevnen på globalt plan for produktion og distribution af audiovisuelt indhold og medieindhold.

Regeringen finder, at emnet er relevant for det europæiske arbejde for at styrke konkurrenceevnen for europæisk indholdsproduktion. Den nationale indholdsproduktion er et konkurrenceparameter globalt set. Det er derfor vigtigt, at vi fremmer samarbejder og partnerskaber gennem koproduktioner på europæisk niveau, da det kan skabe en større økonomisk volumen i produktionerne. Samtidig er det med til at sikre en større udbredelse af produktionerne i de samarbejdende lande.

5. Rådskonklusioner om bekæmpelse af korruption i sporten

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3731 – bilag 1 (samlenotat side 8)

Den fungerende kulturminister: Korruption i sporten er ikke et nyt fænomen, og korruption kan antage mange forskellige former. Formandskabet har med sit udkast ønsket at fremlægge et sæt rådskonklusioner, der kan tjene som afsæt for en effektiv adressering af korruption i sporten – både på EU-niveau, nationalt niveau og for idrætsbevægelsen. Medlemsstaterne opfordres i den forbindelse bl.a. til efter behov at iværksætte eller revurdere nationale handlingsplaner om forebyggelse og bekæmpelse af korruption i sporten med henblik på at håndhæve en nultolerancepolitik på området.

Regeringen finder, at bekæmpelse af korruption i sporten er et vigtigt emne og deler gerne erfaringer med EU-kolleger. Generelt ligger det regeringen meget på sinde, at rådskonklusioner er i overensstemmelse med nærhedsprincippet og kompetencedelingen mellem EU og medlemsstaterne. Det er vurderingen, at nærværende konklusionsudkast indeholder et passende niveau af opfordringer og vejledninger til medlemsstaterne, Kommissionen og idrætsbevægelsen. Regeringen agter at tilslutte sig konklusionsudkastet.

6. Konklusioner fra Rådet og fra regeringsrepræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om beskyttelse af børn i sporten

– Vedtagelse

Rådsmøde 3731 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Den fungerende kulturminister: Dagsordenpunktet tager afsæt i, at beskyttelse af børn i sporten skal forstås i bred forstand – dvs. at børn skal beskyttes mod alle former for trusler, herunder misbrug, vold, udnyttelse og forsømmelse. Der lægges dertil vægt på, at resultater på området kræver et tæt samarbejde med statslige og ikkestatslige organisationer på alle niveauer samt på tværs af forskellige sektorer. På den baggrund er formålet med konklusionerne at sætte en passende ramme for, hvordan vi bedst muligt beskytter vores børn i sportslige sammenhænge. Medlemsstaterne opfordres til at sikre passende retlige og politiske rammer, der kan hjælpe med til at passe på børnene.

Det er regeringens vurdering, at der er tale om et yderst vigtigt emne, som dog samtidig er af begrænset grænseoverskridende karakter og derfor ikke er det mest centrale for EU's idrætssamarbejde. Regeringen finder imidlertid, at konklusionsudkastet indeholder et passende uforpligtende niveau af opfordringer og vejledning til medlemsstaterne, Kommissionen og idrætsbevægelsen. Udkastet respekterer dermed nærhedsprincippet og kompetencedelingen mellem EU og medlemsstaterne, og vi kan tilslutte os udkastet.

Carsten Kudsk spurgte, om regeringen ville anbefale børneattester på EU-plan, som man kender dem fra Danmark. Med fælles børneattester ville man bedre kunne forhindre misbrug, når børn deltager i sportsaktiviteter i andre lande.

Den fungerende kulturminister svarede, at det var et område, medlemsstaterne traditionelt selv tog sig af, og Dansk Folkeparti plejede at være fortalere for selvbestemmelse. I de øvrige medlemsstater gjaldt et EU-direktiv om seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi. Direktivet var omfattet af det danske retsforbehold og fandt derfor ikke anvendelse i Danmark. Dets bestemmelser kunne dog minde om den danske børneattestlovgivning.

7. Fremme af god forvaltning i sporten

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3731 – bilag 1 (samlenotat side 15)

Den fungerende kulturminister: Som emne for den politiske drøftelse på sportsdelen har det finske formandskab valgt at sætte fokus på fremme af god forvaltning i sporten. Formandskabets diskussionsoplæg tager afsæt i vigtigheden af god forvaltning med den pointe, at sportens mange positive sociale og kulturelle aspekter ellers er i fare for at blive undermineret. Der ses stor vilje i idrætsbevægelsen til at efterleve principper om god forvaltning, men samtidig står sporten over for store udfordringer i form af en stigende kommerialisering og store finansielle interesser.

Fra dansk side har vi noteret os formandskabets ønske om at drøfte emnet, og Danmark vil bidrage positivt til drøftelsen med udgangspunkt i vores nationale erfaringer. Først og fremmest vil jeg pege på, at vi i Danmark ikke oplever store udfordringer med god forvaltning i sporten, men det er et opmærksomhedspunkt, vi selvfølgelig ser med stor alvor på.

For at sikre god forvaltning i sporten anvender Kulturministeriet rammeaftaler med de af sportens aktører, der modtager offentlige midler. Rammeaftalerne har til formål at skabe en passende sikkerhed for, at modtageren opfylder lovgivningens krav og aktuelle politiske målsætninger, herunder at de offentlige midler, som institutionerne modtager, anvendes, som de er tiltænkt. Rammeaftalerne opstiller passende mål for tildelingen af midler, og her kan bl.a. god forvaltning opstilles som mål.

Med hensyn til hvad der på EU-plan kan gøres for at fremme god forvaltning i sporten, vil jeg fremhæve videndeling i allerede eksisterende fora, ligesom det også kan være relevant at indgå i dialog med idrætsbevægelsen. Endvidere kan EU-samarbejdet også – hvor det er passende og med respekt for kompetencedelingen mellem EU og medlemsstaterne – bidrage positivt ved i internationale sammenhænge at koordinere medlemsstaterne imellem. Dette for at sikre, at god forvaltning vægtes.

8. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

9. Siden sidst

a) Orientering om præjudiciel sag for EU-domstolen vedrørende TV 2's betaling af ulovlighedsrenter (C-445/19)

Den fungerende kulturminister: Den danske stat afgav den 2. oktober 2019 indlæg i den præjudicielle sag ved EU-Domstolen vedrørende TV 2's betaling af ulovlighedsrenter. Udvalget blev orienteret herom i et notat fremsendt den 20. september. Det er forventningen, at EU-Domstolen vil afsige dom i sagen omkring årsskiftet 2020-2021, hvorefter Østre Landsret vil genoptage sagen. Jeg vil holde Europaudvalget orienteret om udviklingen i sagen ved Domstolen.

Punkt 7. Rådsmøde (uddannelse, ungdom, kultur og sport – ungdomsdelen) den 22. november 2019

EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Børne- og undervisningsministeren forelagde begge punkter til orientering.

1. Rådskonklusioner om digitalt ungdomsarbejde samt rådskonklusioner om uddannelse og træning af ungdomsarbejdere

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3731 – bilag 2 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (181) – bilag 285 (Rådsresolution om EU's ungdomsstrategi, forelagt i EUU 23/11-19)

Børne- og undervisningsministeren: Jeg fremlægger de to sæt rådskonklusioner under samme punkt, da begge drejer sig om folk, der arbejder med unge. Med ungdomsarbejde menes arbejde udført med, af og for unge gennem ikkeformel og uformel læring. Det dækker over en bred vifte af aktiviteter fra sociale til kulturelle aktiviteter, eksempelvis socialpædagogen i fritidsordningen, fodboldtræneren i den lokale klub, spejderlederen samt frivillige i organisationer som Red Barnet og Ungdommens Røde Kors.

Det første sæt rådskonklusioner har fokus på, at digitale færdigheder spiller en vigtig rolle for, hvordan unge kan klare sig i livet. Digital teknologi er som bekendt ikke længere et tilvalg, men et grundvilkår. De grupper, der arbejder med unge, skal have fokus på teknologi og digitalisering, så de unge via de uformelle læringsmiljøer bliver bedre rustet til en fremtid, hvor job og hverdagen vil stille større krav om digitale færdigheder. Samtidig skal de grupper, som arbejder med unge, være opmærksomme på de digitale teknologier i deres arbejde. Forstået på den måde, at digital teknologi giver nye muligheder i forhold til at skabe et samlingspunkt og et fællesskab, hvor unge kan mødes, være kreative og udvikle ting som spil, musik, videoer og design.

Det andet sæt rådskonklusioner peger på vigtigheden af at sikre så godt et uddannelsesfundament som muligt for den brede kreds af frivillige og professionelle, der arbejder med unge. Vi ser også mange steder rundt omkring i Europa med høj ungdomsarbejdsløshed og store sociale skel, hvor de uformelle læringsmiljøer er en hjælpende hånd til de unge mod et bedre liv. Den hjælpende hånd skal være så kvalificeret som muligt.

For regeringen er det vigtigt, at folk, der arbejder med unge uden for de formelle læringsmiljøer – herunder folk, der arbejder med restgruppen af unge – har de rette kompetencer og redskaber. Regeringen støtter derfor, at vi på europæisk plan samarbejder om at højne niveauet af den styrke, der arbejder med unge. Regeringen støtter derfor vedtagelsen af begge sæt rådskonklusioner.

2. En vision for ungdomsarbejde i Europa: klimaforandringer, unge mennesker og ungdomsarbejde

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3731 – bilag 2 (samlenotat side 5)

Børne- og undervisningsministeren: På rådsmødet lægges op til, at medlemslandene deler deres erfaringer med at inddrage unge i den grønne omstilling. Vi skal bl.a. tale om, hvordan vi i højere grad kan inddrage de unge og sikre, at de kan søge indflydelse på beslutninger om og løsninger på klimaudfordringerne. Regeringen arbejder aktivt med den grønne omstilling, og vi har fokus på at inddrage civilsamfundet, ikke mindst de unge. Jeg har egentlig også lidt svært ved at se for mig, hvordan man kan undgå det, sådan som generationen er skruet sammen for nuværende. Men jeg håber, at det bliver en spændende debat, hvor vi kan inspirere hinanden.

FO Punkt 8. Rådsmøde nr. 3733 (konkurrenceevne) den 28.-29. november 2019

EUU alm. del (19) – bilag 142 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren forelagde et enkelt punkt til forhandlingsoplæg og tre punkter til orientering.

FO 9. Direktivforslag om forbrugernes kollektive interesser

– *Generel indstilling*

KOM (2018) 0184

Rådsmøde 3733 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2018) 0184 – bilag 3 (henvendelse af 13/11-19 fra DI, Dansk Erhverv og Forsikring og Pension)

KOM (2018) 0184 – bilag 2 (henvendelse af 7/11-19 fra Forbrugerrådet Tænk)

EUU alm. del (19) – bilag 26 (udvalgsmødereferat side 124, senest behandlet under pkt. siden sidst 20/9-19)

Erhvervsministeren: Forslaget om kollektive søgsmål blev fremsat den 26. april 2018 som en del af Kommissionens forbrugerpakke New Deal for Consumers. Den anden del af forbrugerpakken – det såkaldte ændringsdirektiv – blev forelagt udvalget til forhandlingsoplæg i marts i år. Rådet og Europa-Parlamentet har for nylig vedtaget dette direktiv.

Forslaget har høj prioritet for det finske formandskab. Hastigheden i forhandlingerne er sat i vejret de seneste par måneder. Forventningen er på nuværende tidspunkt, at Rådet kan nå til enighed om en fælles holdning til forslaget på rådsmødet den 28. november.

Forslaget har til formål at skabe en mere effektiv håndhævelse af de forbrugerbeskyttende regler på tværs af EU. Det gør direktivet ved at gøre det lettere for forbrugerne at indgå i et kollektivt søgsmål i deres eget hjemland eller i en anden EU-medlemsstat.

Vi lever i en stadig mere globaliseret verden, hvor vi handler på tværs af grænser. Og vi danskere er rigtig glade for at handle på nettet; faktisk er vi ifølge EU-Kommissionen på tredjepladsen i EU. Derfor er mere effektiv og stærkere håndhævelse af forbrugerreglerne – også på tværs af grænser – vigtig. Det er med til at sikre mere ensartede spilleregler for både forbrugere og virksomheder.

Gruppesøgsmål er et vigtigt håndhævelsesredskab. Det kan være meget dyrt for den enkelte forbruger at føre en sag mod en virksomhed, der f.eks. har vildledt forbrugeren. Derfor er der mange forbrugere, der ikke selv har mulighed for at gøre deres krav gældende. En aktuel sag er den såkaldte dieselskandale, hvor Volkswagen har vildledt tusindvis af bilejere på tværs af grænser ved at justere softwaren, så dieselmotorerne fremstod mere miljøvenlige, end de var. Netop den slags og andre overtrædelser, der rammer mange forbrugere, har Kommissionen forsøgt at adressere i forslaget.

Inden jeg går i dybden med forslaget, er det vigtigt at slå fast, at direktivet ikke fastsætter regler om, hvordan en sag konkret skal behandles. Det er fortsat op til medlemsstaterne at fastsætte regler for selve behandlingen af gruppesøgsmålet.

Forslagets indhold

Forslaget indeholder tre hovedelementer:

For det første indeholder direktivforslaget regler for, at godkendte private organisationer eller offentlige myndigheder skal kunne udpeges til at indbringe kollektive søgsmål til varetagelse af forbrugernes interesser.

For det andet indeholder direktivet regler om, at det skal være muligt for forbrugerne at opnå en afgørelse, der eksempelvis kan føre til erstatning eller ombytning til en ny vare – det, man kalder genopretning for forbrugerne.

For det tredje medfører direktivforslaget en udvidelse af anvendelsesområdet i forhold til det eksisterende forbudsdirektiv, som dette direktiv afløser. Det betyder, at der vil være flere forbrugerbeskyttende regler, som der – når de menes overtrådt – kan anlægges sag på baggrund af.

Jeg vil nu komme lidt nærmere ind på de tre nævnte hovedelementer i forslaget:

Godkendte organer

Det vil være medlemsstaterne selv, der udpeger, hvilke organer der får kompetence til at føre kollektive søgsmål.

I reglerne for, hvordan de godkendte organer kan udpeges, skelner direktivet mellem, om organet godkendes til at føre nationale søgsmål – eller om organet godkendes til at kunne anlægge søgsmål i en anden medlemsstat, dvs. til at føre grænseoverskridende søgsmål.

I forhold til hvilke organer der kan udpeges til at anlægge søgsmål nationalt, lægger direktivet op til, at medlemsstaterne selv bestemmer, hvilke regler der skal gælde. Det er altså op til landene selv at fastlægge kriterier for, hvornår en organisation eller en myndighed, der er oprettet i deres eget land, kan anlægge et gruppesøgsmål nationalt. Det betyder, at de eksisterende og velfungerende danske regler om gruppesøgsmål i det store og hele kan bevares.

Det modsatte gør sig gældende for grænseoverskridende søgsmål, hvor godkendte organer kan få kompetence til at føre gruppesøgsmål i en anden medlemsstat end der, hvor det er oprettet. Her stilles en række udtømmende kriterier for, hvornår private organisationer kan godkendes.

For at blive udpeget skal organisationen bl.a. have den nødvendige faglige kompetence inden for forbrugerbeskyttelse. Og organisationen må ikke være under indflydelse af andre, som har en anden økonomisk interesse end forbrugerne i, at søgsmålet føres. Det kunne f.eks. være konkurrerende virksomheder eller advokatfirmaer, der tjener penge på at føre sagerne.

Gruppesøgsmål kan vedrøre påbud eller genopretning

Forslaget giver de godkendte organer mulighed for at anlægge et gruppesøgsmål om at få nedlagt et påbud med henblik på at få stoppet en erhvervsdrivendes overtrædelse af de forbrugerbeskyttende regler. Det gælder både nationalt og grænseoverskridende og er det instrument, vi kender i dag.

Det vil sige, at der – efter forbrugerne måtte have fået medhold – vil kunne gives et påbud om, at en virksomhed, der overtræder regler mod vildledning, skal stoppe med at markedsføre sig med de oplysninger, der betragtes som vildledende.

Som noget nyt i direktivet får de godkendte organer også mulighed for at anlægge gruppesøgsmål om genopretningssager. Det vil sige sager, hvor der søges om f.eks. erstatning eller ophævelse af en kontrakt på vegne af forbrugerne.

Direktivets anvendelsesområde

Med forslaget kan der anlægges sager på baggrund af flere forbrugerbeskyttende regler end tidligere. Udvidelserne omfatter især forbrugerbeskyttende regler i sektorlovgivning. F.eks. inkluderes regler om finansielle tjenester og på energiområdet.

FO *Regeringens holdning*

Overordnet kan regeringen støtte tiltagene i direktivforslaget om kollektive søgsmål, der sikrer, at forbrugerne har mulighed for at håndhæve deres rettigheder over for erhvervsdrivende på tværs af grænserne i EU.

Regeringen støtter således formålet med forslaget om en bedre anvendelse og håndhævelse af EU-forbrugerreglerne, men lægger stor vægt på virksomhedernes retssikkerhed, og at direktivet ikke giver anledning til grundløse sager.

Samtidig arbejder vi for at sikre, at de erhvervsdrivende ikke pålægges unødige byrder, eller rammes af urimelige og uberettigede sagsanlæg.

Samtidig lægger regeringen desuden stor vægt på, at medlemsstaterne har frihed til at bestemme, hvordan håndhævelsen af forbrugernes rettigheder skal foregå i de nationale systemer.

Derfor lægger regeringen også stor vægt på, at direktivforslaget giver mulighed for, at de eksisterende og velfungerende nationale danske gruppesøgsmålsregler kan bevares.

Som direktivet står nu, får vi frihed til at opretholde det nuværende system for gruppesøgsmål i Danmark. Det betyder, at der som i dag, kan føres gruppesøgsmål efter det, der kaldes opt-in-modellen, hvor forbrugere aktivt selv skal tilmelde sig et gruppesøgsmål.

Herudover vil erhvervsministeren – som i dag – også kunne udpege organer, der får kompetence til at føre gruppesøgsmål efter den såkaldte opt-out-model, hvor en forbruger aktivt skal framelde sig et gruppesøgsmål, hvis forbrugeren ikke vil deltage. I dag er det kun Forbrugerombudsmanden, der har denne kompetence.

Derudover lægger regeringen vægt på, at medlemsstaterne selv skal kunne beslutte, hvilke offentlige organer eller private organisationer der kan udpeges til at have kompetencen til at anlægge sager på vegne af forbrugere for nationale søgsmål.

På den måde vil Forbrugerombudsmanden fortsat kunne have søgsmålskompetence i Danmark. Forbrugerombudsmanden vil også kunne udpeges til at føre grænseoverskridende søgsmål.

Regeringen lægger også vægt på, at der fastsættes en række udtømmende og totalharmoniserede krav til, hvilke private organisationer der kan udpeges til at føre grænseoverskridende søgsmål. Dette for at sikre, at virksomhederne ikke risikerer uretmæssige sagsanlæg fra organisationer, som ikke tjener forbrugernes interesser.

Derudover støtter regeringen det finske formandskabs forslag om, at forbrugere kun kan indgå i gruppesøgsmål, som føres i en anden medlemsstat, efter tilmeldingsmodellen – den såkaldte opt-in-model.

Det betyder, at hvis en forbruger bosat i Danmark ønsker at være del af et tysk gruppesøgsmål anlagt i Tyskland, skal forbrugeren, der bor i Danmark, altså tilmelde sig aktivt.

Og omvendt, hvis en forbruger, der bor i Tyskland, ønsker at være del af et gruppesøgsmål anlagt i Danmark, skal forbrugeren bosat i Tyskland selv aktivt tilmelde sig. Det er betryggende for både virksomheder og for forbrugerne, fordi det mindsker risikoen for, at de samme forbrugere indgår i flere søgsmål mod den samme erhvervsdrivende for samme overtrædelse.

Regeringen er dog betænkelig ved, at compensation fra sager, hvor forbrugerne har lidt små tab, absolut skal gå til offentlige formål. Derfor lægger regeringen vægt på, at det skal være valgfrit for medlemsstaterne at opsætte regler om, hvorvidt compensation skal fordeles til andre end de forbrugere, der har lidt et tab. Og i givet fald til, hvad compensationen skal fordeles til.

Desuden arbejder regeringen for, at anvendelsesområdet ensrettes med den såkaldte CPC-forordning, der regulerer samarbejdet mellem de forbrugerbeskyttende myndigheder i EU. Det-

te for at skabe klarhed og transparens i forhold til, hvilke forbrugerregler der håndhæves på forskellig vis på tværs af EU.

Det har dog vist sig, at et flertal af medlemsstaterne mener, at anvendelsesområdet skal være bredere. Regeringen mener derfor, at der i så fald bør være tale om en udtømmende liste over de forbrugerbeskyttende regler, som er omfattet – ikke en minimumsliste. Det er vigtigt, at forbrugere og virksomheder kan være sikre på, inden for hvilke områder der kan anlægges gruppesøgsmål.

Afslutning

Alt i alt er der efter regeringens opfattelse tale om et fornuftigt forslag. I en globaliseret verden med hastig digitalisering og stigende e-handel er det vigtigt at sikre, at overtrædelser af de forbrugerbeskyttende regler kan håndhæves effektivt – også på tværs af grænser. Men vi synes det skal gøres på en måde, så velfungerende, nationale systemer kan opretholdes, og så vi har hånd i hanke med, hvem der kan udpeges til at føre sager på tværs af grænserne. Jeg håber, at udvalget kan støtte regeringens linje.

Udg. 10. Langsigtet handlingsplan for indre markeds- og industripolitik

– *Præsentation/Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3733 – bilag 1 (samlenotat side 28)

Punktet var udgået.

11. Forslag om offentliggørelse af selskabsskatteoplysninger for visse virksomheder og filialer (land for land-rapportering)

– *Generel indstilling*

KOM (2016) 0198

Rådsmøde 3733 – bilag 3 (supplerende samlenotat)

KOM (2016) 0198 – bilag 6 (kopi af svar på spm. 143 i ERU om land til land-rapportering kommer til at gælde for alle lande)

KOM (2016) 0198 – bilag 5 (kopi af svar på spm. 344 i SAU om det offentlige rapporteringskrav)

KOM (2016) 0198 – bilag 4 (henvendelse af 1/2-17 fra Oxfam IBIS m.fl. om offentliggørelse af selskabsskatteoplysninger)

KOM (2016) 0198 – bilag 3 (kopi af svar på spm. 446 i SAU om beløbsgrænse i forhold til, hvilke selskaber der skal aflægge land for land-rapporteringer)

KOM (2016) 0198 – bilag 1 (kopi af svar på spm. 367 i SAU om land for land-rapportering)

EUU alm. del (181) – bilag 503 (udvalgsmødereferat side 829 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 8/2-19)

EUU alm. del (16) – bilag 475 (udvalgsmødereferat side 659 og 682, deputation fra Oxfam IBIS og forhandlingsoplæg forelagt i EUU 3/2-17)

Erhvervsministeren: En anden sag, er forslaget om offentliggørelse af visse selskabsskatteoplysninger for meget store virksomheder med aktiviteter i EU – det, vi også kalder offentlig land for land-rapportering. Udvalget blev forelagt sagen til revideret forhandlingsoplæg den 8. februar i år, og jeg forelægger nu sagen til orientering.

Direktivforslagets indhold

Forslaget om offentlig land for land-rapportering har til formål at fremme et fair og effektivt skattesystem gennem større åbenhed om multinationale virksomheders skatteforhold.

I forslaget lægges der op til, at multinationale virksomheder med aktivitet i EU og en samlet omsætning på over 5,6 mia. kr. årligt skal offentliggøre en række oplysninger. Virksomheden skal bl.a. oplyse sin omsætning og sit overskud, samt hvor meget virksomheden har betalt i skat i de lande, hvor virksomheden har aktiviteter.

Forhandlingerne i Rådet og forventninger til rådsmødet

Forslaget er fra april 2016, men forhandlingerne har reelt ligget stille i Rådet siden 2017. Det finske formandskab afholdt et møde i slutningen af oktober for at se, hvordan landet lå. Det stod klart, at der fortsat tegner sig et blokerende mindretal imod forslaget. De fleste af de lande, der er imod, mener, at forslaget skulle have været fremsat som et skatteforslag – ikke som et selskabsretligt forslag.

Det finske formandskab har nu vurderet, at det ikke er muligt at opnå enighed på teknisk niveau, hvorfor de nu løfter forslaget til politisk niveau på rådsmødet. Det er dog meget tvivlsomt, om der skal samles et flertal for forslaget på grund af modstanden mod dets nuværende hjemmel. Men jeg bakker op om formandskabets forsøg på at bryde dødvandet.

Regeringens holdning

En af mine mærkesager som erhvervsminister – og for regeringen generelt – er at styrke samfundskontrakten mellem erhvervslivet og samfundet i øvrigt. Det handler på den ene side om at rulle den røde løber ud for de virksomheder, der efterlever reglerne samt de normer og værdier, der er i det danske samfund. På den anden side skal vi slå ned på dem, der ikke lever op til spillereglerne.

Et forslag som dette, der vil være med til at øge transparensen om virksomheders aktiviteter og betalinger, vil være et positivt bidrag til at styrke denne samfundskontrakt. Generelt så jeg gerne et mere ambitiøst forslag, end det der foreligger nu til generel indstilling.

I tråd med det danske mandat fra februar ser jeg gerne, at virksomhederne skal give de krævede oplysninger separat pr. land for samtlige lande både inden og uden for EU, som Europa-Parlamentet har foreslået. Det vil skabe et bedre billede af virksomhedernes aktiviteter og betalinger globalt end det nuværende forslag, hvor aktiviteter i tredjelande, der ikke er på EU's sortliste over skattelylande, skal opgives samlet.

Omvendt er det positivt, at den generelle indstilling indeholder krav, at virksomhederne kun kan undlade at offentliggøre følsomme informationer i land for land-rapporten, hvis de oplyser, at visse oplysninger er udeladt og begrundet hvorfor.

Men alt i alt ser vi fra dansk side – jævnfør det nuværende mandat, som alle partier bakkede op om i februar – gerne et mere ambitiøst forslag. Givet den fastlåste forhandlingssituation ser det dog vanskeligt ud at udvide forslaget.

Det fornuftige på nuværende tidspunkt er derfor, at vi får brudt dødvandet og får skabt fremdrift. Derfor kan vi støtte det nuværende kompromisforslag, så vi øger muligheden for at få taget et vigtigt skridt i retningen af fair beskatning.

Selvom det ser svært ud at blive enige om en fælles position i Rådet på grund af modstanden fra de andre medlemsstater, tager jeg til Bruxelles med budskabet om betydningen af at få indgået en aftale, så vi får taget et vigtigt skridt i den rigtige retning af øget transparens.

12. Ekstern dimension af europæisk konkurrenceevne

Erhvervsministeren: Dette punkt erstatter den tidligere forventede drøftelse af indre markeds- og industripolitikken. Drøftelsen ventes at komme bredt rundt om både handels- og industripolitiske emner.

Baggrunden for drøftelsen er, at Europas konkurrenceevne i stigende grad bliver udfordret i den globale handel. Det er især den stigende teknologiske udvikling i USA og Kina samt statsstøttede virksomheder fra tredjelande, som udfordrer europæiske virksomheder. For at imødegå denne udvikling forventes den kommende Kommission at præsentere en industripolitisk strategi i første halvår af 2020.

Det forventes desuden, at strategien vil sætte fokus på den grønne omstilling af industrien. Det støtter regeringen naturligvis. Konkret vil vi arbejde for en udfasning af og på længere sigt et forbud mod statsstøtte til fossile brændsler.

De mere industritunge lande vil formentlig fremhæve, at EU bør lempe konkurrence- og fusionsreglerne for at kunne skabe de såkaldte European Champions – eksempelvis ved at hæve tærsklen for, hvor store virksomheder må være, når de fusionerer.

Dette er ikke en tilgang, regeringen støtter. Vi kan se et behov for at opdatere vores konkurrenceregler til bedre at tage højde for værdien af data. F.eks. så der kan måles på, om man ved at fusionere med en virksomhed, der målt på omsætning er lille, kan få indblik i og kontrol med store mængder data om f.eks. forbrugeradfærd. Men vi ønsker ikke at lempe reglerne. Dette vil hurtigt få negativ betydning for forbrugerne, hvis konkurrencen på det indre marked mindskes.

Der forventes også at være fokus på behovet for at modernisere WTO. Først og fremmest så uenigheder mellem medlemmerne om overholdelse af de internationale handelsregler kan løses. Dernæst så reglerne opdateres og kan omfatte e-handel, teknologioverførsel og forskellige former for subsidier.

Regeringen bakker op om, at EU går forrest for at opretholde og styrke et fair og regelbaseret handelssystem, hvor vi skal være i stand til at slå effektivt ned på for eksempel ulovlig statsstøtte og subsidier.

13. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

14. Siden sidst

- a) **Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om adgangen for tredjelandes varer og tjenesteydelser til Unionens indre marked for offentlige indkøb og procedurer til støtte for forhandlingerne om adgang for Unionens varer og tjenesteydelser til tredjelandes markeder for offentlige indkøb**

KOM (2016) 0034 og KOM (2012) 0124

EUU alm. del (2019-20) – bilag 26 (udvalgsmødereferat side 123, senest behandlet i EUU 20/9-19)

Erhvervsministeren: På mit sidste møde i Europaudvalget den 20. september orienterede jeg om, at regeringen forventede, at man snart ville genoptage forhandlinger af forslaget om at begrænse adgangen til EU's udbudsmarked med henblik på at give EU fornyet tyngde i forhandlinger om at åbne for tredjelandes udbudsmarkeder. Også kaldet IPI-forslaget.

Forhandlingerne er blevet genoptaget den 15. oktober. Det er Kommissionens reviderede forslag fra 2016, som forhandlingerne nu tager udgangspunkt i.

Det oprindelige forslag blev forelagt udvalget til forhandlingsoplæg i november 2014. Forslaget har ligget stille så længe på grund af et blokerende mindretal, som også Danmark indgår i. Der tegner sig nu et billede af, at enkelte medlemslandene er i bevægelse på spørgsmålet om, hvorvidt en begrænsning af EU's udbudsmarked vil være et effektivt redskab til at åbne tredjelandes udbudsmarkeder.

Regeringen er enig i, at adgang til offentlige udbud på globalt plan udgør et stort økonomisk potentiale for europæiske virksomheder, men regeringen er nervøs for, at redskabet i stedet for at åbne andre markeder kan blive brugt protektionistisk til at lukke det europæiske marked.

Regeringen vil gå konstruktivt ind i drøftelserne, men det vil være vigtigt at sikre, at EU's udbudsmarked fortsat er et af de mest åbne i verden. Det skal sikre fortsat høj kvalitet og lave priser til gavn for både offentlige enheder, virksomheder og forbrugere.

Det er også vigtigt for regeringen at have fokus på, at danske og europæiske virksomheder fortsat vil kunne nyde godt af at indgå i globale værdikæder.

Desuden vil det være vigtigt, at forslaget ikke vil føre til unødige administrative byrder for offentlige udbudsgivere og virksomheder.

Jeg vil løbende holde udvalget orienteret om sagen.

Victoria Velásquez bad ministeren gøre rede for, hvorfor regeringen lagde vægt på totalharmonisering af kravene til, hvilke organisationer der kunne udpeges til at udføre grænseoverskridende søgsmål. Var kravene på området allerede totalharmoniserede?

Hun spurgte desuden om, hvordan regeringen ville stille sig over for en model, hvor indtjening af bøder blev håndteret på et overstatsligt niveau.

Carsten Kudsk spurgte, om man havde taget højde for regeringers særinteresser, når nu medlemslandene selv skulle udpege organisationer, der kunne føre søgsmål i andre medlemsstater. Visse lande havde ikke styr på korruption, og man kunne frygte, at man de steder kunne udpege organisationer, der havde særinteresser fælles med det pågældende lands regering. Blev der indført procedurer, der ville forhindre den slags?

Han spurgte også om, om det danske retsforbehold havde indvirkning på søgsmål over landegrænser.

Tommy Ahlers glædede sig over, at regeringen ikke var så positiv over for forslaget, for Venstre mente, at dele af direktivet kunne så tvivl om virksomhedernes retssikkerhed. Han bad ministeren uddybe, hvilke elementer under retssikkerheden regeringen lagde stor vægt på. Og mente ministeren, at det var en god idé at overgå fra et offentligretligt påtalesystem til et privatretligt påtalesystem? Det havde nogle erhvervsorganisationer kritiseret, fordi man i Norden har en tradition for forbrugerombudsmand, som spiller en vigtig rolle for forbrugerbeskyttelsen. Hvad mente ministeren om den kritik, Forbrugerrådet TÆNK havde givet af Forbrugerombudsmanden for ikke helt at leve op til den tiltænkte rolle?

Han spurgte endvidere om ministerens holdning til de ændringer, der var foretaget i direktivet siden det oprindelige forslag. Hvad mente han om, at det nu kun regulerede på grænseoverskridende basis og ikke længere også dækkede det nationale? Hvad kunne det give af problemer for forbrugerne og de danske virksomheder? Og burde der ikke udarbejdes en ny konsekvensvurdering, når nu forslaget havde ændret sig væsentligt?

Endelig bad han om en beskrivelse af forhandlingssituationen. Hvilke lande var enige i danske kritikpunkter, og var der håb om at få flere lande med? Venstre kunne i øvrigt støtte forhandlingsoplægget.

Henrik Møller spurgte, hvordan regeringen havde arbejdet for at sikre virksomhedernes retssikkerhed. Og på hvilke punkter styrkede forslaget forbrugerbeskyttelsen, når man sammenlignede med de gældende gruppesøgsmålsregler?

Erhvervsministeren svarede Victoria Velásquez, at regeringen lagde vægt på totalharmonisering af kravene, fordi det forhindrede misbrug, dvs. at søgsmål blev ført af de forkerte års-

ger, og fordi et fælles fundament sikrede gennemsigthed: Hvis alle lande stillede forskellige krav, kunne det blive svært for virksomheder og forbrugere at gennemskue, hvem der kan anlægge et gruppesøgsmål.

Om overstatslig inddrivelse af bøder sagde han, at direktivet ikke stillede krav om, hvad der skulle ske med beløb, som forbrugerne ikke gør krav på i erstatningsspørgsmål, eller beløb, der er så små, at det kan være uhensigtsmæssigt at fordele dem til enkelte forbrugere. Regeringen var tilfreds med, at inddrivelse skulle tilrettelægges på nationalt plan.

Til Tommy Ahlers svarede han, at man i retssikkerhedsspørgsmålet havde særligt fokus på forumshopping og på at finde den rette balance mellem at håndhæve forbrugerbeskyttelsesreglerne og forhindre, at virksomheder bliver lagt ned af gruppesøgsmål fra andre lande. Derfor havde regeringen arbejdet for at få evalueringssøgsmål indarbejdet, og det var lykkedes.

Om påtalesystemet sagde han, at de privatretlige håndhævelsesmuligheder ikke ville erstatte det gældende offentligretlige system, men blot skulle ses som et supplement til det. Han var enig i, at Danmark har et velfungerende offentligretligt håndhævelsesystem, hvor forbrugerombudsmanden spiller en vigtig rolle for den præventive forbrugerbeskyttelse. De privatretlige håndhævelsesmuligheder ville f.eks. betyde, at forbrugerne kan få økonomisk erstatning i sager, hvor de har lidt skade. Det var vigtigt at fremhæve, at gruppesøgsmål er et effektivt og omkostningsminimerende middel til at opnå forlig, før sager måtte havne hos domstolene. Forlig kunne også indgås i f.eks. genopretningsøgsmål.

På spørgsmålet om forhandlingssituationen svarede han, at det kun var få lande, der ikke støttede forslaget, mens et enkelt land havde et undersøgelsesforbehold. Han vurderede, at det ville stille regeringen i en ugunstig situation at stille krav om en ny konsekvensvurdering på dette tidspunkt i forhandlingerne. Ingen andre lande havde nævnt det.

Til Carsten Kudsk sagde han, at det var op til medlemsstaterne løbende at vurdere, om de godkendte enheder levede op til de kriterier, direktivet fastsatte. Hvis det viste sig ikke at være tilfældet, skulle medlemsstaterne sikre, at godkendelsen blev trukket tilbage. Kommissionen og andre medlemsstater kunne også rejse tvivl om, hvorvidt et godkendt organ opfylder kravene. Det medlemsland, der havde udpeget enheden, skulle herefter undersøge, om det var tilfældet og tilbagekalde enheden, hvis den ikke levede op til kriterierne.

Han oplyste, at direktivet ikke var omfattet af retsforbeholdet. Danmark var med i Bruxelles 1-forordningen via en parallelaftale, som gør det muligt at anvende og fuldbyrde domme på tværs af EU's medlemsstater.

Svaret til Henrik Møller Lød, at direktivet gav mulighed for en sikrere og mere effektiv håndhævelse af de forbrugerbeskyttende regler på tværs af grænserne. Det gjaldt på det finansielle område og energiområdet blandt mange andre. Samtidig var det vigtigt, at Danmark kunne opretholde sit nationale system.

Eva Kjer Hansen bad ministeren forklare, hvad han mente med, at det kunne vise sig ugunstigt for regeringen at kræve en ny konsekvensvurdering. Fandt regeringen det ikke relevant at kende konsekvenserne af direktivet og dets implementering?

Erhvervsministeren bad formanden tilgive, hvis han havde udtrykt sig skævt. Han anerkendte til fulde, at det er vigtigt at kende lovgivningens konsekvenser. Men et krav om en ny konsekvensvurdering kunne svække regeringens mulighed for indflydelse, når forhandlingerne om et forslag med så bred opbakning blandt landene var så fremskredne. Desuden kunne forslaget ændre sig yderligere, når teksten nu blev genstand for trilogforhandlinger.

Jan E. Jørgensen spurgte, om forhandlingsoplægget tog hensyn til de tre punkter, Dansk Industri, Dansk Erhverv og Forsikring & Pension havde udtrykt bekymring om vedrørende virksomhedernes retssikkerhed. De gik på:

- at sondringen mellem nationale og grænseoverskridende søgsmål ikke blev defineret ud fra, om forbrugere fra flere lande var involveret, men på, om grupperepræsentanten anlagde sag i sin egen eller en anden medlemsstat;
- at man kun i meget begrænset omfang stillede krav til indretningen af nationale gruppesøgsmål, hvilket utvivlsomt vil indebære forumshopping i sager, der vedrørte flere EU-lande. Det kunne føre til strategiske sagsanlæg, som reelt har til formål at presse virksomhederne til at indgå forlig, og hvor man vælger at anlægge sagen fra det land, der stiller færrest krav til søgsmålene, og
- at forbrugerne ikke nødvendigvis ville være bundet af forlig, som en kvalificeret enhed indgår på vegne af gruppen – med den konsekvens, at en virksomhed, der har indgået forlig i et gruppesøgsmål, risikerede at få flere sagsanlæg i den samme sag.

Erhvervsministeren forklarede, at et grænseoverskridende søgsmål defineres som et søgsmål, hvor et godkendt organ anlægger et søgsmål i en anden medlemsstat end det land, hvor enheden er udpeget. Der er f.eks. tale om et grænseoverskridende søgsmål, hvis en organisation udpeget i Danmark anlægger et gruppesøgsmål. Definitionen gik ikke på, hvor forbrugerne kommer fra, men hvor det godkendte organ er udpeget. Det var dog vigtigt at huske, at forbrugere, der måtte ønske at indgå et gruppesøgsmål anlagt i en anden medlemsstat end deres egen, kun ville kunne gøre det i kraft af opt-in-modellen, altså ved aktiv indtræden i gruppesøgsmålet. Det skulle netop sikre virksomhederne mod, at samme forbruger kunne indgå i flere søgsmål mod den samme erhvervsdrivende om samme tvist.

Hvad forumshopping angik, bekræftede han, at direktivet gav medlemsstaterne frihed til at bevare deres nationale systemer for gruppesøgsmål. Det havde regeringen støttet, bl.a. for at fastholde Forbrugerombudsmandens kompetence til at føre gruppesøgsmål. Det var vigtigt at slå fast, at de gældende internationale regler for lovvalg og værneting, som var international lov og dermed ikke omfattet af direktivet, satte begrænsninger for, hvor og efter hvilken lov et søgsmål kunne anlægges. Det stod ikke organisationerne frit for.

Om den tredje bekymring oplyste han, at Kommissionens oprindelige forslag indeholdt en bestemmelse om, at den enkelte forbruger skulle have mulighed for at acceptere eller afvise at være bundet af et forlig, men den bestemmelse var ændret i kompromisforslaget, så medlemsstaterne kunne indføre regler, der giver mulighed for at afvise forlig, men ikke forpligter medlemsstaterne til det. De gældende danske regler om, at grupperepræsentanten indgår bindende forlig på vegne af forbrugerne, kunne dermed bevares, og det ville sige, at forbrugere ikke kan afvise sådanne forlig.

Han fandt det vigtigt at understrege, at de nævnte organisationer trods bekymringspunkterne bakkede op om regeringens forhandlingsoplæg.

Tommy Ahlers mente, at regeringen godt kunne stille krav om en konsekvensanalyse uden at svække sin forhandlingsposition, hvis bare den gjorde det klart, at analysen skulle foregå parallelt med forhandlingerne og ikke forsinke dem. De andre lande ville sikkert finde det klogt, at man skulle kende konsekvenserne, inden man trykkede på knappen til sidst.

Han bad ministeren forklare, hvad evalueringsklausulen gik ud på, og hvordan den ville fungere. Og var der enighed i Coreper om at indsætte den?

Med tanke på sagens kompleksitet foreslog han, at ministeren kom tilbage til udvalget til en genoptagelse af diskussionen, når forhandlingerne var kommet et skridt videre.

Endelig gav han et tænkt eksempel, der havde med organisationernes bekymringer at gøre. Hvis en tysk forbrugerorganisation ville anlægge sag mod en tysk virksomhed, ville den så med implementeringen af det nye direktiv kunne inddrage f.eks. blot en enkelt udenlandsk forbruger eller organisation – fra Danmark kunne det være Forbrugerrådet TÆNK – for at udløse det mere attraktive grænseoverskridende regelsæt i stedet for det nationale tyske?

Carsten Kudsk spurgte, hvor meget der skulle til for at få regeringen til at rejse tvivl om, hvorvidt et godkendt organ i et andet medlemsland opfylder kravene. Var det nok, at nogle forbrugere eller en organisation rettede henvendelse?

Erhvervsministeren kunne ikke give Carsten Kudsk et entydigt svar. Det ville bero på en konkret vurdering, men regeringen tog altid henvendelser alvorligt, og var de velunderbyggede, kunne det få regeringen til at reagere.

Han forklarede Tommy Ahlers, at regeringen netop havde arbejdet på et få skærpet forslagens evalueringsklausul frem for at kræve en konsekvensanalyse. Klausulen skulle sikre, at reglerne for grænseoverskridende søgsmål fungerer efter hensigten, sker effektivt og fokuserer på, hvilke konsekvenser forslaget har for retssikkerheden for både forbrugere og virksomheder. Der var enighed om klausulen på attachéniveau, og han forventede den samme opbakning til den på Coreper den 20. november.

Han reagerede positivt på forslaget om en opfølgende diskussion i udvalget.

Jun Zhang, fuldmægtig i Justitsministeriet, svarede på Tommy Ahlers' spørgsmål med det tænkte eksempel. Hun oplyste, at direktivets regelsæt skulle stilles til rådighed i hvert medlemsland, men om man kunne vælge et nationalt regelsæt, ville afhænge af national – i dette tilfælde tysk – ret. Som udgangspunkt ville et godkendt organ, som repræsenterer nogle forbrugere, kunne benytte sig af direktivet.

Tommy Ahlers præciserede, at hans spørgsmål gik på, hvor lidt der skulle til for at gøre søgsmålet grænseoverskridende og udløse direktivets regelsæt. Var det nok at få en enkelt forbruger fra et andet land til at tilslutte sig gruppesøgsmålet via opt-in-modellen?

Jun Zhang, fuldmægtig i Justitsministeriet, forklarede, at søgsmålet ikke blev grænseoverskridende ved, at forbrugere fra forskellige lande var med i søgsmålet. Det afgørende var, om det godkendte organ anlagde sag i en anden medlemsstat, end hvor de er udpeget. Hvis et tysk godkendt organ anlagde søgsmål i Tyskland, ville der være tale om et rent nationalt søgsmål.

Camilla Bech-Illum, fuldmægtig i Erhvervsministeriet, supplerede forklaringen: Hvis Forbrugerrådet TÆNK ville anlægge et søgsmål i Tyskland, var der tale om et grænseoverskridende søgsmål, uagtet om danske forbrugere var med i det søgsmål. Hvis forbrugere uden bopæl i Tyskland ville tilslutte sig søgsmålet, skulle de anvende opt in-modellen.

Tommy Ahlers spurgte, om Forbrugerrådet TÆNK i en sag, hvor danske forbrugere havde lidt skade, kunne anlægge sag i Tyskland mod en tysk virksomhed uden at have danske forbrugere med.

Camilla Bech-Illum, fuldmægtig i Erhvervsministeriet, svarede bekræftende. Det krævede vel at mærke, at Forbrugerrådet TÆNK var blevet udpeget som håndhævende organ.

Tommy Ahlers var ikke enig i ministerens vurdering af, at evalueringsklausulen kunne erstatte en konsekvensanalyse, for en konsekvensanalyse forudsiger konsekvenserne, mens evalueringer er bagudskuende. Han gentog derfor opfordringen om, at regeringen bad om en ny konsekvensanalyse.

Formanden fandt det problematisk, at ministeren afviste en konsekvensanalyse, for det handlede om åbenhed om lovgivningens konsekvenser. Hun ville indkalde til en overordnet drøftelse om at få lavet konsekvensberegninger, når et forslag har ændret sig voldsomt, for foreløbig skete det kun efter fremsættelsen af forslag.

Victoria Velásquez var trods ministerens svar ikke blevet klogere på, hvorfor regeringen ville totalharmonisere kravene. Europa-Parlamentet havde stillet forslag om en minimumsharmoni-

sering i stedet. Kunne ministeren ændre forhandlingsoplægget sådan, at regeringen bakkede op om Europa-Parlamentets ændringsforslag?

Erhvervsministeren var generelt enig i, at konsekvensanalyser er gode og bør udarbejdes, mens forhandlingerne står på. Reglerne gav Rådet mulighed for at bede om en ny konsekvensanalyse, hvis der var flertal for det, men den var kun blevet anvendt i et enkelt tilfælde, hvor anmodningen var blevet afvist, fordi den ikke levede op til følgende kriterier:

- ændringen skal være substantiel og betydelig;
- ændringen skal støttes af et flertal, og
- den må ikke medføre unødigt forsinkelse.

En ny konsekvensvurdering af det foreliggende direktiv ville formodentlig blive afvist ud fra de kriterier. Ingen andre lande havde nævnt behovet, så det ville sandsynligvis blive svært at samle flertal.

NOT Over for Victoria Velásquez gentog han, at totalharmoniseringen ville forhindre misbrug. Han holdt derfor fast i forhandlingsoplægget. Han ville gerne uddybe i et skriftligt svar.

Victoria Velásquez mente, at man sagtens ville kunne forhindre misbrug med minimumsharmonisering. Enhedslisten kunne derfor ikke bakke op om forhandlingsoplægget.

Tommy Ahlers tilsluttede sig formandens plan om en overordnet drøftelse med regeringen om konsekvensanalyser.

Erhvervsministeren var enig. Han stod gerne til rådighed for en drøftelse.

Formanden bad ministeren præcisere, at han dog ikke var så enig, at han fandt behov for at fremføre et ønske om en ny konsekvensanalyse i forhandlingerne.

Erhvervsministeren svarede bekræftende. Det var et tveægget sværd, for det kunne forsinke forhandlingerne, og i andre sager kunne det være regeringen, der var særlig opsat på at få et forslag igennem, hvor andre lande så kunne forsinke det.

Formanden konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten havde ytret sig imod det.

Hun ville indkalde regeringen til en overordnet drøftelse om konsekvensanalyser.

Mødet sluttede kl. 14.19.